

เอกสารประกอบการสอน

เรื่อง

การบัญชีการเงิน

(Financial Accounting)

อาจารย์ ชนิตา มณีรัตน์รุ่งโรจน์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชีการเงิน	
- ความหมาย ประเภท ประโยชน์	1
- หลักการบัญชี	2
- งบการเงิน	3
- ประเภทบัญชี	4
- รายการค้าและผลกระทบต่องบการเงิน	5
- แบบฝึกหัด	6
2. การบันทึกรายการทางบัญชี	
- หลักการบัญชีคู่	9
- รูปแบบการเดบิตเครดิต	10
- ผังบัญชี	10
- การบันทึกรายการค้า	11
- การจัดทำบทดลอง	12
- การแก้ไขข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชี	14
3. การสรุปผลรายการค้า	
- ขั้นตอนการสรุปผลรายการค้า	15
- การปรับปรุงรายการค้า	15
- การปิดบัญชีและทำงบกำไรขาดทุน	19
- การหายอดคงเหลือและจัดทำงบดุล	20
- แบบฝึกหัด	21
4. การบัญชีสินค้า	
- ความหมายของการบัญชีสินค้า	40
- วงจรบัญชีของการบัญชีสินค้า	40
- งบการเงิน	40
- บัญชีที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีสินค้า	41

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
- วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด	42
- วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง	42
- การตีราคาสินค้า	42
- แบบฝึกหัด	48
5. การบัญชีอุตสาหกรรม	
- ระบบบัญชีธุรกิจผลิตสินค้า	57
- วงจรต้นทุน	57
- การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด	58
- การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้าแบบต่อเนื่อง	58
- แบบฝึกหัด	62

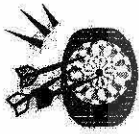

205108 การบัญชีการเงิน
(Financial Accounting)

อ.ชนิศมา มณีรัตนรุ่งโรจน์

ครั้งที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชีการเงิน

- วัตถุประสงค์ของการบัญชี
- ความหมาย ประเภท ประโยชน์
- หลักการบัญชี
- งบการเงิน
- ประเภทบัญชี
- รายการค้าและผลกระทบต่องบการเงิน

วัตถุประสงค์ของการบัญชี

เพื่อให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

ความหมาย ประเภท ประโยชน์

การบัญชีการเงิน (Financial Accounting)

การบัญชี (Accounting)

การบัญชีบริหาร (Managerial Accounting)

การบัญชีภาษีอากร (Tax Accounting)

การบัญชี แบ่งเป็น 3 ประเภท

- การบัญชีการเงิน
ทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้ทั้งภายในและภายนอกกิจการ (สร้างงบการเงิน)
- การบัญชีบริหาร
นำข้อมูลจากการบัญชีการเงินมาทำบัญชีเพื่อใช้ในการบริหารงานกิจการ (เน้นคนภายในกิจการ)
- การบัญชีภาษีอากร
ทำบัญชีตามกฎหมายภาษีอากร พิจารณาผลกระทบของภาษีต่อธุรกิจ รวมทั้งวางแผนรายการค้าเพื่อลดภาระภาษี

การบัญชี

“กระบวนการวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ บันทึกสรุปผลรายการค้าให้อยู่ในรูปเงินตรา และตีความหมายผลสรุปนั้น”

ขั้นตอนการบัญชีการเงิน

- 1) วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่รายการค้า
- 2) บันทึกรายการค้า
- 3) สรุปผลรายการค้า

รายการค้า (Transaction)

“รายการที่เกิดขึ้นแล้วทำให้ฐานะทางการเงินของกิจการเปลี่ยนแปลง”

ประโยชน์ของการบัญชี

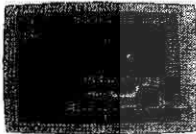
- ให้ข้อมูลผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ
- ให้ข้อมูลในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร
- ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์
- ช่วยวางแผนการเสียภาษี เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากมาตรการทางภาษีอย่างเต็มที่

ผู้ใช้และวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทางการบัญชี

- ผู้บริหาร เพื่อวางแผนและควบคุมการดำเนินงานของกิจการ
- เจ้าของกิจการ เพื่อประเมินผลผลตอบแทนในการลงทุน
- เจ้าหน้าที่ของกิจการ เพื่อประเมินความเสี่ยงของกิจการและความสามารถในการชำระหนี้สินและดอกเบี้ย
- บุคลากรของกิจการ เพื่อประเมินความมั่นคง ความสามารถในการทำกำไรและการจ่ายค่าจ้าง
- ภาครัฐ เพื่อตรวจสอบว่ากิจการปฏิบัติตามกฎระเบียบของภาครัฐหรือไม่ และเพื่อการจัดเก็บภาษี
- ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต เพื่อประเมินความมั่นคง และความสามารถในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ
- ลูกค้า เพื่อประเมินความมั่นคง และความสามารถในให้บริการหลังการขาย หรือการรับประกันสินค้าตามสัญญา

หลักการบัญชี

1. หลักการใช้หน่วยเงินตรา - บันทึกรายการค้าในรูปเงิน
2. หลักความเป็นหน่วยงานของกิจการ - บันทึกเฉพาะข้อมูลของหน่วยงานที่กำลังทำบัญชีให้เท่านั้น
3. หลักการใช้หลักฐานอันเที่ยงธรรม - ในการบันทึกต้องมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบกำกับภาษี ใบสำคัญรับเงิน ฯลฯ

4. หลักการระยะเวลา - กิจการต้องทำงบการเงินเมื่อครบตามกำหนดเวลา เช่น 1 ปี "งวดบัญชี"
5. หลักความค้างอยู่ของกิจการ - การทำบัญชีต้องมีสมมติฐานว่ากิจการจะคงอยู่ตลอดไป ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีสินทรัพย์และบัญชีค่าใช้จ่ายของกิจการ
6. หลักราคาทุน - เนื่องจากมีการบันทึกบัญชีตามราคาทุน และราคาคงค้างจะคงอยู่ในงบการเงินนั้นตลอด ไม่ว่ามูลค่าของสินทรัพย์ในความเป็นจริงในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

7. หลักการเกิดขึ้นของรายได้ - จะถือเป็นรายได้ที่ต้องบันทึกบัญชีก็ต่อเมื่อมีการส่งมอบสินค้าหรือให้บริการแล้ว เป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้
8. หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายและรายได้ - เพื่อคำนวณหากำไรหรือขาดทุน
9. หลักเงินสด - การทำบัญชีจะพิจารณาถึงยอดที่ยังไม่ได้รับ/จ่ายเงินจริงด้วย

10. หลักโดยประมาณ - บางรายการที่ไม่สามารถหาตัวเลขที่แท้จริงได้ ก็สามารถประมาณตัวเลขที่ใกล้เคียงได้ เช่น มูลค่าหนึ่งสิ่งจะสูญ มูลค่าค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร
11. หลักความสม่ำเสมอ - การบันทึกบัญชีควรใช้หลักการเดียวกัน
12. หลักการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ - ต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ใช้งบการเงิน เพื่อไม่ให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดในข้อมูลที่นำเสนอ

ข้อยกเว้นที่ถือเป็นแนวปฏิบัติทางการบัญชี

- หลักความระมัดระวัง - ในกรณีที่ยังบัญชีได้หลายวิธี ให้เลือกวิธีที่แสดงสินทรัพย์และกำไรในเชิงที่ต่ำไว้ก่อน
- หลักเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ - นักบัญชีจะสนใจรูปแบบทางเศรษฐกิจมากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย
- หลักการมีนัยสำคัญ - ต้องเปิดเผยข้อมูลประกอบงบการเงินที่มีนัยสำคัญพอที่จะกระทบต่อการตัดสินใจ

**งบการเงิน(Financial Statements)
และความสัมพันธ์ระหว่างงบการเงิน**

งบการเงิน

- เป็นผลสรุปที่ได้จากการบันทึกรายการทางบัญชี แบ่งเป็น
 - งบดุล (Balance Sheet)
 - งบกำไรขาดทุน (Income Statement)
 - งบกระแสเงินสด (Statement of Cashflow)
 - หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Notes to Financial Statements)

1) งบดุล: เป็นรายงานที่แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง

■ มีรายการที่ต้องแสดง 3 บัญชี คือ

■ สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ
“สมการบัญชี”

กิจการ.....

งบดุล
ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2548

	สินทรัพย์	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น
สินทรัพย์หมุนเวียน	50,000.-	หนี้สินหมุนเวียน 4,000.-
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	90,000.-	หนี้สินระยะยาว 50,000.-
สินทรัพย์อื่น ๆ	3,000.-	ส่วนของผู้ถือหุ้น
		ทุน-คุณ..... 80,000.-
		บวก กำไรสะสม 9,000.-
รวมสินทรัพย์	143,000.-	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น 143,000.-

A

ส/ท	100,000	ท/น	0
		ทุน	100,000

B

ส/ท	100,000	ท/น	50,000
		ทุน	50,000

C

ส/ท	100,000	ท/น	100,000
		ทุน	0

2) งบกำไรขาดทุน: เป็นรายงานที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการภายในงวดบัญชี

■ มีรายการที่ต้องแสดง 2 บัญชี คือ

- รายได้: ผลตอบแทนจากการลงทุน (หรือจากการใช้สินทรัพย์)
- ค่าใช้จ่าย: ต้นทุน (สินทรัพย์) ที่ใช้ไปเพื่อก่อให้เกิดรายได้
- รายได้ - ค่าใช้จ่าย = กำไร/ขาดทุน
- กำไร เป็นของเจ้าของกิจการ
 - ถ้านำไปจ่ายเป็นผลตอบแทนให้เจ้าของกิจการ เรียกว่า "เงินปันผล"
 - ถ้านำไว้ใช้กิจการ เพื่อนำไปลงทุนต่อ เรียกว่า "กำไรสะสม"
- ขาดทุน เป็นภาระของเจ้าของกิจการ
 - จะไม่จ่ายเงินปันผลถ้าขาดทุน แต่จะเก็บยอดขาดทุนไว้ใช้กิจการ เรียกว่า "ขาดทุนสะสม" ทำให้ยอดส่วนของผู้ถือหุ้นในบัญชีลดลง

กิจการ.....

งบกำไรขาดทุน

ประจำงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548

รายได้ค่าขาย	100,000.-
หัก ต้นทุนขาย	70,000.-
กำไรขั้นต้น	30,000.-
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	20,000.-
กำไรก่อนหักภาษี	10,000.-
หัก ภาษีเงินได้ 20%	2,000.-
กำไรสุทธิ	8,000.-

	A	B
รายได้	100	100
ต้นทุนขาย	70	100
กำไรขั้นต้น	30	0
คของดำเนินงาน	40	10
กำไรก่อนหักภาษี	-10	-10

3) งบกระแสเงินสด เป็นรายงานที่แสดงแหล่งที่มาและ
ใช้ไปของเงินสด แบ่งเป็น

- เงินสดจากการดำเนินงาน เป็นเงินสดรับจากการขาย รับ
ชำระหนี้ และเงินสดจ่ายในการซื้อสินค้า จ่ายค่าใช้จ่าย จ่าย
ชำระหนี้ ฯลฯ
- เงินสดจากการลงทุน เป็นเงินสดรับ-จ่ายจากการซื้อ-ขาย
สินทรัพย์ถาวร
- เงินสดจากการจัดหาเงิน เป็นเงินสดรับจากการลงทุน/กู้ยืม
และเงินสดจ่ายปันผลให้เจ้าของ คืนทุนเจ้าของ ชำระหนี้

กิจการ.....

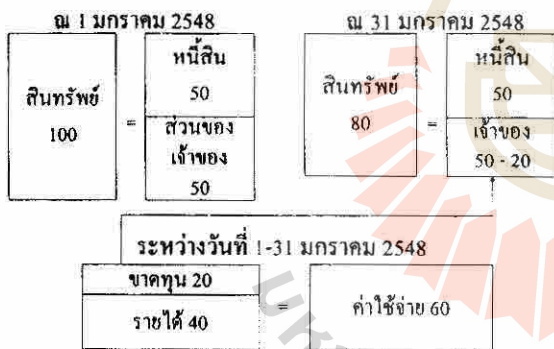
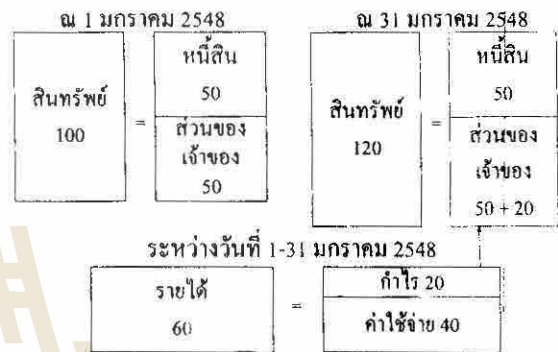
งบกระแสเงินสด

ประจำงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน		
เงินสดรับจากค่าขาย	100,000.-	
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่าย	(70,000.-)	30,000.-
กระแสเงินสดจากการลงทุน		
เงินสดรับจากการขายสินทรัพย์ถาวร	20,000.-	
เงินสดจ่ายจากการซื้อสินทรัพย์ถาวร	(10,000.-)	10,000.-
กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน		
เงินสดรับจากการลงทุนเพิ่ม	5,000.-	
เงินสดรับจากการกู้ยืม	20,000.-	
เงินสดจ่ายจากการจ่ายปันผล	(500.-)	
เงินสดจ่ายจากการชำระหนี้	(1,000.-)	23,500.-
เงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม 2548		50,000.-
เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548		113,500.-

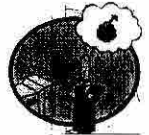
	A	B	C
เงินสดจากการดำเนินงาน	0	100	0
เงินสดจากการลงทุน	100	0	0
เงินสดจากการจัดหาเงิน	0	0	100
เงินสดต้นงวด	100	100	100
เงินสดปลายงวด	200	200	200

ความสัมพันธ์ระหว่างงบการเงิน

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างงบการเงิน

- รายได้ - ค่าใช้จ่าย = กำไร หรือ ขาดทุน
- กำไร --> ทำให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น
- ขาดทุน --> ทำให้ส่วนของเจ้าของลดลง
- สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน + รายได้ - ค่าใช้จ่าย
- สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน + กำไร
- สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน - ขาดทุน

ประเภทของบัญชี

- สินทรัพย์
- หนี้สิน
- ส่วนของเจ้าของ
- รายได้
- ค่าใช้จ่าย

1. สินทรัพย์

- สินทรัพย์หมุนเวียน - สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายใน 1 ปี เช่น เงินสด ลูกหนี้การค้า สินค้า วัตถุดิบปัดป้อง ฯลฯ
- สินทรัพย์ถาวร - สินทรัพย์ที่มีอายุมากกว่า 1 ปี และกิจการมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานหรือ ผลิต เช่น ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์สำนักงาน เครื่องจักร ฯลฯ
- สินทรัพย์อื่น เช่น เงินลงทุนระยะยาว สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน ฯลฯ

2. หนี้สิน

- หนี้สินหมุนเวียน หนี้สินที่ต้องชำระคืนภายใน 1 ปี เช่น เจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้เงินกู้ระยะสั้น ค่าน้ำค่าไฟค้างจ่าย ฯลฯ
- หนี้สินระยะยาว หนี้สินที่ระยะเวลาใช้คืนเกินกว่า 1 ปี เช่น เงินกู้ระยะยาว หุ้นกู้

3. ส่วนของเจ้าของ

- ส่วนที่เจ้าของลงทุน เช่น
 - กิจการเจ้าของคนเดียว - ทุนคุณ.....
 - ห้างหุ้นส่วน - ทุนคุณ....., ทุนคุณ..... และ ทุนคุณ.....
 - บริษัท - หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ
- กำไร(ขาดทุน)สะสม เป็นผลกำไร (หรือขาดทุน) ที่เก็บสะสมไว้ในกิจการเพื่อลงทุนต่อ

4. รายได้

- รายได้ทางตรง เป็นรายได้หลักจากการดำเนินงานธุรกิจ
- รายได้อื่น เป็นรายได้ที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานธุรกิจ
 - ร้านขายเสื้อผ้า
 - รายได้จากการขายเสื้อผ้า (ทางตรง)
 - ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร ค่าเช่ารับ (อื่น)

5. ค่าใช้จ่าย

- ต้นทุนขาย/บริการ เป็นค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดสินค้าหรือบริการ เช่น ค่าซื้อสินค้า ค่าวัตถุดิบ/ค่าแรงในการผลิตสินค้าหรือบริการ
- ค่าใช้จ่ายในการขาย เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการขายสินค้า
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการธุรกิจ ที่ไม่เกี่ยวกับการผลิตหรือขายสินค้า

รายการค้าและผลกระทบต่องบการเงิน

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + (\text{ทุน} + \text{รายได้} - \text{ค่าใช้จ่าย})$$

นำเงินสด 100,000 บาท มาลงทุนเปิดกิจการใหม่

สินทรัพย์ =	หนี้สิน	+ ส่วนของเจ้าของ	+ รายได้	- ค่าใช้จ่าย

กู้เงินสดจากธนาคาร 50,000 บาท เพื่อนำมาบริหารกิจการ

ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน 20,000 บาท เป็นเงินสด

ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน 30,000 บาท เป็นเงินเชื่อ

ซื้อรถยนต์ 200,000 บาท แต่ชำระเงินสด ไปก่อน 50% ส่วนที่เหลือจะจ่ายคืนเดือน

ซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่ายมูลค่า 10,000 บาท ด้วยเงินสด

ซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่ายมูลค่า 10,000 บาท ด้วยเงินเชื่อ

ขายสินค้าได้รับเงินสด 15,000 บาท โดยมีต้นทุนของสินค้าที่ขายมูลค่า 10,000 บาท

ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ 25,000 บาท โดยมีต้นทุนของสินค้าที่ขายมูลค่า 12,000 บาท

จ่ายค่าไฟฟ้า 5,000 บาท ด้วยเงินสด

สินทรัพย์ =	หนี้สิน	+ ส่วนของเจ้าของ	+ รายได้	- ค่าใช้จ่าย

จ่ายคืนเงินกู้ให้ธนาคารบางส่วน 10,000 บาท

จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ให้ธนาคาร 500 บาท

ลูกหนี้ชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าให้เรา 25,000 บาท

เจ้าของถอนทุนคืนไป 10,000 บาท (ถอนเงินสดคืน)

ไฟไหม้คลังสินค้า ทำให้สินค้าเสียหายไป 5,000 บาท

ลูกค้าโทรมาสั่งซื้อสินค้าจำนวน 10,000 บาท

ตกลงรับพนักงานใหม่มาทำงาน อัตราเงินเดือน 10,000 บาท โดยให้เริ่มงานวันพรุ่งนี้

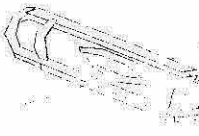
จ่ายเงินมัดจำมิเตอร์ไฟฟ้า 5,000 บาท

การบ้าน: ให้วิเคราะห์ผลกระทบของรายการค้าต่อไปนี้ โดยใช้สมการ

$$\text{“สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ + รายได้ - ค่าใช้จ่าย”}$$

1. เจ้าของกิจการนำเงินสดมาลงทุน 200,000 บาท
2. เจ้าของกิจการนำอุปกรณ์สำนักงาน 50,000 บาท และรถจักรยานยนต์ 40,000 บาท มาลงทุน
3. ขอกู้เงินและได้รับเงินกู้จากธนาคาร 500,000 บาท
4. จ่ายเงินสดซื้อที่ดิน 200,000 บาท และซื้ออาคาร 300,000 บาท
5. ซื้อสินค้ามาจำหน่ายเป็นเงินเชื่อจำนวน 40,000 บาท
6. ขายสินค้าให้ลูกค้าเป็นเงินสด 10,000 บาท และมีต้นทุนค่าสินค้า 8,000 บาท
7. ขายสินค้าให้ลูกค้าเป็นเงินเชื่อ 20,000 บาท และมีต้นทุนค่าสินค้า 16,000 บาท
8. ลูกหนี้นำเงินสดมาชำระหนี้ 16,000 บาท
9. จ่ายเงินสดชำระหนี้เจ้าหนี้จำนวน 40,000 บาท
10. จ่ายเงินเดือนพนักงาน 30,000 บาท
11. จ่ายคืนเงินกู้ 5,000 บาท และจ่ายดอกเบี้ย 500 บาท
12. จ่ายเงินปันผลให้เจ้าของกิจการ 5,000 บาท

ครั้งที่ 2

การบันทึกรายการทางบัญชี

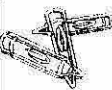
วัตถุประสงค์

☛ นักศึกษาสามารถบันทึกรายการค้าเบื้องต้นในสมุดรายวันทั่วไป ผ่านรายการค้าไปบัญชีแยกประเภทได้ และจัดทำบทดลองได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

- หลักการบัญชีคู่
- รูปแบบการเดบิต/เครดิต
- ผังบัญชี
- การบันทึกรายการค้า
 - สมุดรายวันทั่วไป
 - การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท
 - การจัดทำบทดลอง

หลักการบัญชีคู่

(Double Entry Bookkeeping)

หลักการบัญชีคู่

- เดบิต (Debit: Dr.) = เครดิต (Credit: Cr.)
- เมื่อมีรายการค้าเกิดขึ้น จะต้องบันทึกบัญชีทั้งด้าน Dr. และด้าน Cr. ด้วยจำนวนเงินที่ทำให้ทั้งสองด้านเท่ากัน

บัญชี xxxxxxxx

Dr.	Cr.

รายการค้า VS หลักการบัญชีคู่

- เจ้าของกิจการนำเงินสดมาลงทุน 10,000 บาท

สินทรัพย์	=	หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ
เงินสด +10,000		0 + 10,000

- จ่ายเงินสดชำระหนี้เจ้าหนี้ 15,000 บาท

เงินสด -15,000	-15,000	+ 0

- จ่ายเงินสดเพื่อซื้อสินค้า 5,000 บาท

เงินสด -5,000	0	+ 0
สินค้า +5,000		

รูปแบบการเดบิตและเครดิต

รูปแบบการ Dr. และ Cr. ของบัญชีต่างๆ

บัญชี	Dr.	Cr.
สินทรัพย์	+	-
หนี้สิน	-	+
ส่วนของผู้ถือหุ้น	-	+
รายได้	-	+
ค่าใช้จ่าย	+	-

9

- เจ้าของกิจการนำเงินสดมาลงทุน 10,000 บาท

สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด +10,000		0	+	10,000

Dr. เงินสด	10,000	
Cr. ทุน		10,000

10

- จ่ายเงินสดเพื่อซื้อสินค้า 5,000 บาท

เงินสด -5,000	0	+	0
สินค้า +5,000			

Dr. สินค้า	5,000	
Cr. เงินสด		5,000

11

- จ่ายเงินสดชำระหนี้เจ้าหนี้ 15,000 บาท

เงินสด -15,000	-15,000	+	0

Dr. เจ้าหนี้	15,000	
Cr. เงินสด		15,000

12

ผังบัญชี

(Chart of Accounts)

13

ผังบัญชี

- เป็นการจัดหมวดหมู่รายการค้า
- กำหนดชื่อบัญชีและเลขที่ที่ใช้อ้างอิง ในการบันทึกบัญชีของธุรกิจ
- ผังบัญชีของแต่ละธุรกิจ ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจและจำนวนบัญชีที่เกี่ยวข้อง

14

มาตรฐานในการกำหนดเลขที่บัญชี

บังคับเฉพาะตัวเลขหลักแรก

บัญชี	เลขที่บัญชีขึ้นต้นด้วยเลข
สินทรัพย์	1
หนี้สิน	2
ส่วนของผู้ถือหุ้น	3
รายได้	4
ค่าใช้จ่าย	5

15

ตัวอย่างผังบัญชี

เลขที่บัญชี	ชื่อบัญชี
101	เงินสด
102	เงินฝากธนาคาร
103	ลูกหนี้การค้า
104	วัตถุดิบ
105	สินค้าสำเร็จรูป
150	ที่ดิน
151	อาคาร
151.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร

16

เลขที่บัญชี	ชื่อบัญชี
201	เจ้าหนี้การค้า
202	ภาษีค้างจ่าย
221	เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคารABC
222	หุ้นกู้
301	หุ้นสามัญ
302	หุ้นบุริมสิทธิ
303	กำไรสะสม

เลขที่บัญชี	ชื่อบัญชี
401	ค่าขาย
402	คอกเบี้ยรับ
501	ต้นทุนขาย
502	ค่าขนส่งออก
503	เงินเดือน
504	ค่าสาธารณูปโภค

การบันทึกรายการค้า

การบันทึกรายการค้า

- สมุดรายวันทั่วไป (*Journal*) ใช้บันทึกรายการค้าทุกรายการของธุรกิจ โดยเรียงตามลำดับเวลาที่เกิดรายการ
- บัญชีแยกประเภท (*Ledger*) เป็นการนำรายการค้าที่บันทึกในสมุดรายวันทั่วไปมาจัดให้เป็นหมวดหมู่ในบัญชีแยกประเภท (การผ่านบัญชี: *Posting*)

1) การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
มิ.ย. 2546	2 บัญชีเงินสด		10,000 -	
	บัญชีลูกหนี้การค้า			10,000 -
	ลูกหนี้ชำระหนี้			
	บัญชีสินค้า		5,000 -	
	บัญชีเจ้าหนี้การค้า			5,000 -
	ซื้อสินค้าด้วยเงินสด			
	6 บัญชีอุปกรณีสถาบันการเงิน		1,000 -	
	บัญชีเงินสด			1,000 -
	ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินสด			

2) การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท

- กิจการจะมีบัญชีแยกประเภทตามจำนวนบัญชีในผังบัญชี (เรียงตามเลขที่บัญชีจากน้อยไปมาก)

บัญชี ??????? เลขที่ ???

วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน
	Dr.				Cr.		

- นำรายการค้าที่บันทึกไว้ในสมุดรายวันทั่วไปมาสรุปตามหมวดหมู่ในบัญชีแยกประเภท

สมุดรายวันทั่วไป หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
มิ.ย. 2546	1 บัญชีเงินสด		10,000	
	บัญชีลูกหนี้การค้า			10,000
	ลูกหนี้ชำระหนี้			
	บัญชีสินค้า		5,000	
	บัญชีเจ้าหนี้การค้า			5,000
	ซื้อสินค้าด้วยเงินสด			
	6 บัญชีอุปกรณีสถาบันการเงิน		1,000	
	บัญชีเงินสด			1,000
	ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินสด			

สมุดรายวันทั่วไป หน้า 2

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
มิ.ย. 2546	2 บัญชีเงินสด	101	10,000 -	
	บัญชีลูกหนี้การค้า			10,000 -
	ลูกหนี้ชำระหนี้			

บัญชีเงินสด เลขที่ 101

วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน
มิ.ย. 2546	2 บัญชีลูกหนี้การค้า	101	10,000 -				

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
มี.ย. 2546 2	บัญชีเงินสด	101	10,000-	
	บัญชีโอนนำการค้า	102		10,000-
	ลูกหนี้ชำระหนี้			

บัญชีโอนนำการค้า เลขที่ 102

วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน
มี.ย. 2546 2	บัญชีเงินสด	ร.ว. 2	10,000-				

25

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
มี.ย. 2546 2	บัญชีเงินสด	101	100,000-	
	บัญชีที่ดิน		500,000-	
	บัญชีทุน			600,000-
	เจ้าของนำสินทรัพย์มาลงทุน			

บัญชีเงินสด เลขที่ 101

วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน
มี.ย. 2546 2	บัญชีทุน	ร.ว. 1	100,000-				

26

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
มี.ย. 2546 2	บัญชีเงินสด	101	100,000-	
	บัญชีที่ดิน	121	500,000-	
	บัญชีทุน			600,000-
	เจ้าของนำสินทรัพย์มาลงทุน			

บัญชีที่ดิน เลขที่ 121

วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน
มี.ย. 2546 2	บัญชีทุน	ร.ว. 1	500,000-				

27

สมุดรายวันทั่วไป

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
มี.ย. 2546 2	บัญชีเงินสด	101	100,000-	
	บัญชีที่ดิน	121	500,000-	
	บัญชีทุน	301		600,000-
	เจ้าของนำสินทรัพย์มาลงทุน			

บัญชีทุน เลขที่ 301

วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน
มี.ย. 2546 2	บัญชีอื่น ๆ	ร.ว. 2	600,000-				

28

งบทดลอง

(Trail Balance)

29

งบทดลอง

- รายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชี โดยสรุปยอดคงเหลือจากบัญชีแยกประเภท
- ขั้นตอน
 - 1) หายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท
 - 2) หาผลรวมของยอดคงเหลือที่หาได้ในข้อ 1) โดยผลรวมด้าน Dr. ต้องเท่ากับด้าน Cr.

30

บัญชีเงินสด เลขที่ 101	
100,000	10,000
220,000-100,000	40,000
50,000	50,000
20,000	
= 120,000	

บัญชีเข้าหนี้การค้า เลขที่ 201	
5,000	10,000
6,000	5,000
35,000-11,000	20,000
= 24,000	

ชื่อกิจการ

งบทดลอง

ประจำวันที่

ชื่อบัญชี	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	101	XXXXX X	
ลูกหนี้การค้า	102	XXXXX X	
		XXXXX X	
		XXXXX X	
เจ้าหนี้การค้า	201		XXXXX X
ทุน	301		XXXXX X
ค่าเสื่อมราคา	401		XXXXX X
เงินต้น	501	XXXXX X	
		XXXXX X	
		XXXXX X	
		100,000-	100,000-

32

ข้อสังเกตของคชเหลือในบัญชีแยกประเภท

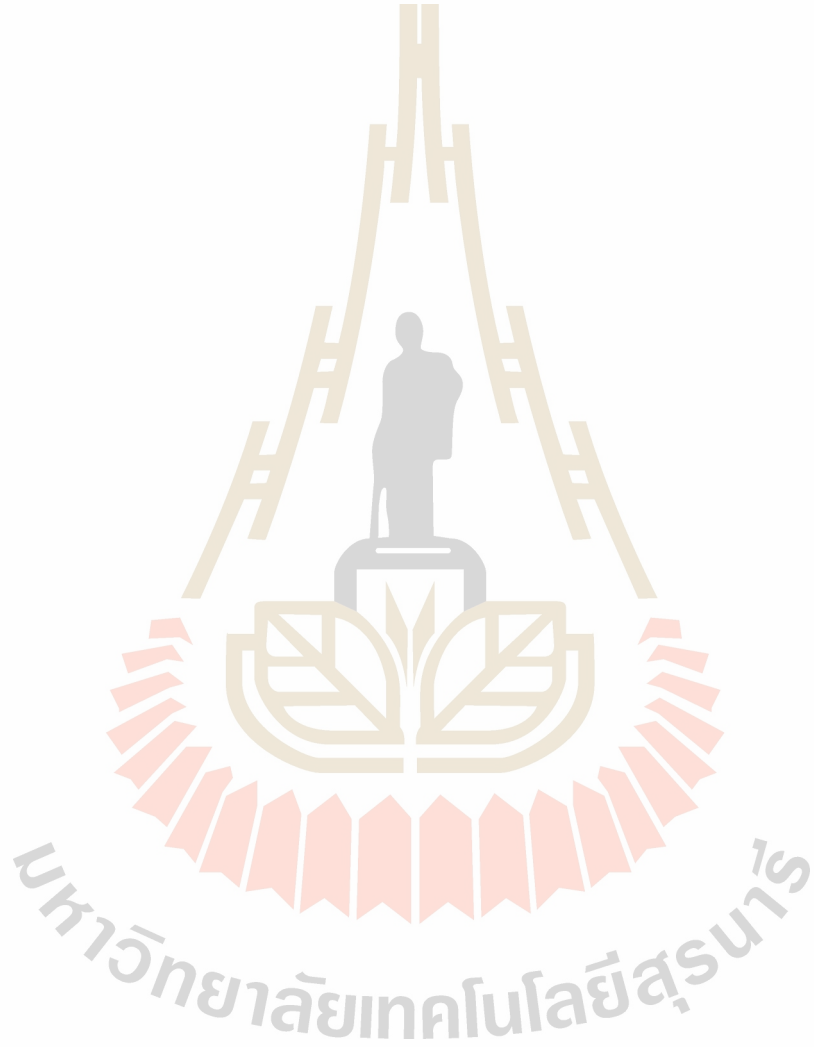
บัญชี	จะมียอดคงเหลือด้าน
สินทรัพย์	→ Dr.
หนี้สิน	→ Cr.
ส่วนของผู้เจ้าของ	→ Cr.
รายได้	→ Cr.
ค่าใช้จ่าย	→ Dr.

33

สรุป

- บันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป?
- ผ่านรายการค้าไปบัญชีแยกประเภท?
- ทำงบทดลอง?

34

การแก้ไขข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชี

อ.ชนิตา มณีรัตนรุ่งโรจน์

ข้อผิดพลาดในการบันทึก มี 3 กรณี

- 1) ข้อผิดพลาดในสมุดรายวันและพบว่าผิดก่อนผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท
- 2) ข้อผิดพลาดในสมุดรายวันและพบว่าผิดหลังจากผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทแล้ว
- 3) ข้อผิดพลาดในบัญชีแยกประเภท

วิธีแก้ไขข้อผิดพลาดกรณีที่ 1 และ 3

- ชิดมารายการที่ไม่ถูกต้องออก แล้วบันทึกรายการที่ถูกต้องลงไปแทน พร้อมทั้งเซ็นชื่อกำกับรายการแก้ไข

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วันที่	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
พ.ย. 2546 2	บัญชีเงินสด		10,000 -	
	บัญชีลูกหนี้การค้า			10,000 -
	ลูกหนี้ชำระหนี้			
	บัญชีสินค้า		5,000 -	
	บัญชีเจ้าหนี้การค้า			5,000 -
	ซื้อสินค้าด้วยเงินเชื่อ			
6	บัญชีอุปกรณ์สำนักงาน		10,000 -	
	บัญชีเงินสด		10,000 -	
	ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเป็นเงินสด			

บัญชีเงินสด

เลขที่ 100

ม.ค. 2545	บ/ข ทาน	ว.จ.	100,000 -	ม.ค. 2545 8	บ/ข วัตถุประสงค์เปิด	ว.จ.	5,000 -
9	บ/ข ค่าบริวารรับ	ว.จ.	20,000 -	16	บ/ข เจ้าหนี้การค้า	ว.จ.	6,000 -
15	บ/ข ลูกหนี้การค้า	ว.จ.	100,000 -				

วิธีแก้ไขข้อผิดพลาดกรณีที่ 2

- ห้ามแก้ไขโดยการขีดฆ่าแล้วเซ็นชื่อกำกับ
- ให้บันทึกรายการในสมุดรายวันเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด (วันที่ที่ส่งเป็นวันที่พบและแก้ไขข้อผิดพลาด)
- คำอธิบายรายการ ให้อธิบายว่า "แก้ไขรายการที่บันทึกผิดของวันที่....."

รายการคาทถูกต้อง:

ซื้อสินค้าด้วยเงินสด 5,000 บาท

นักบัญชีบันทึกรายการเป็น

Dr. บัญชีสินค้า 1xx 5,000 -
Cr. บัญชีเจ้าหนี้การค้า 2xx 5,000 -

ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ

บันทึกแก้ไขโดย

Dr. บัญชีเจ้าหนี้การค้า 5,000 -
Cr. บัญชีเงินสด 5,000 -

แก้ไขรายการซึ่งบันทึกผิดในวันที่ 5 ม.ค. 49

รายการค้าที่ถูกต้อง:

ซื้อสินค้าด้วยเงินสด 5,000 บาท

นักบัญชีบันทึกรายการเป็น

Dr. บัญชีสินค้า 1xx 50,000 -
Cr. บัญชีเงินสด 2xx 50,000 -

ซื้อสินค้าเป็นเงินสด

บันทึกแก้ไขโดย

Dr. บัญชีเงินสด 45,000 -
Cr. บัญชีสินค้า 45,000 -

แก้ไขรายการซึ่งบันทึกผิดในวันที่ 5 ม.ค. 49

รายการค้าที่ถูกต้อง:

ซื้อสินค้าด้วยเงินสด 5,000 บาท

นักบัญชีบันทึกรายการเป็น

Dr. บัญชีสินค้า	1xx	500 -	
Cr. บัญชีเงินสด	1xx		500 -

ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ

บันทึกแก้ไขโดย

Dr. บัญชีสินค้า		4,500 -	
Cr. บัญชีเงินสด			4,500 -

แก้ไขรายการซึ่งบันทึกผิดในวันที่ 5 ม.ค. 49

รายการค้าที่ถูกต้อง:

ซื้อสินค้าด้วยเงินสด 5,000 บาท

นักบัญชีบันทึกรายการเป็น

Dr. บัญชีอุปกรณ์	1xx	5,000 -	
Cr. บัญชีเจ้าหนี้การค้า	2xx		5,000 -

ซื้ออุปกรณ์เป็นเงินเชื่อ

บันทึกแก้ไขโดย

Dr. บัญชีเจ้าหนี้การค้า		5,000 -	
Dr. บัญชีสินค้า		5,000 -	
Cr. บัญชีอุปกรณ์			5,000 -
Cr. บัญชีเงินสด			5,000 -

แก้ไขรายการซึ่งบันทึกผิดในวันที่ 5 ม.ค. 49

ลิ้มบันทึกรายการค้า:

ซื้อสินค้าด้วยเงินสด 5,000 บาท

บันทึกแก้ไขโดย

Dr. บัญชีสินค้า		5,000 -	
Cr. บัญชีเงินสด			5,000 -

บันทึกรายการเพิ่มเติมในวันที่ 5 ม.ค. 49

การสรุปผลรายการค้า

อ.ชนิตา มณีรัตนรุ่งโรจน์

ขั้นตอนการสรุปผลรายการค้า

- I. ปรับปรุงรายการค้า
- II. ปิดบัญชีและทำงบกำไรขาดทุน
- III. หายอดคงเหลือในบัญชีและทำงบดุล

I. การปรับปรุงรายการค้า

เป็นการบันทึกรายการในวันสิ้นงวดบัญชี เพื่อให้การสรุปผลการบันทึกบัญชี (งบการเงิน) ได้ยอดคงเหลือที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ได้แก่ หลักการเกิดขึ้นของรายได้ หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้ หลักเงินค้าง เป็นต้น

● ขั้นตอนการปรับปรุงบัญชี

- a) ปรับปรุงรายการ 7 รายการในสมุดรายวันทั่วไป ณ วันสิ้นงวด
- b) ผ่านรายการปรับปรุงไปบัญชีแยกประเภท
- c) อาจทำงบทดลองเพื่อตรวจสอบ

รายการค้าที่ต้องปรับปรุง มี 7 รายการ

- 1) รายได้ค้างรับ (Accrued Revenues)
- 2) รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenues or Deferred Income)
- 3) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expenses)
- 4) ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expenses)
- 5) วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (Supplies Used)
- 6) ค่าเสื่อมราคา (Depreciation of Assets)
- 7) ค่าเผื่อหนี้สูญ (Bad Debt Expenses)

1) รายได้ค้างรับ

- ให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว แต่ยังไม่ได้รับเงินสด หรือเป็นรายได้ที่กิจการควรได้รับ แต่ยังไม่ถึงกำหนดรับเงิน
- ส่วนมากเป็นรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลัก
- วิธีการปรับปรุง

Dr. บัญชีรายได้ค้างรับ (1??)	xxx	
Cr. บัญชีรายได้ (4??)		xxx

ตัวอย่าง ร้านค้าแห่งหนึ่งมีพื้นที่ว่างหน้าร้าน จึงให้ผู้อื่นเช่าซึ่งคิดค่าเช่าเดือนละ 600 บาท โดยเก็บค่าเช่าของเดือนนี้ จะไปเก็บภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป หากร้านค้าแห่งนี้ปิดบัญชีเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 กิจการจะปรับปรุงรายการรายได้ค้างรับอย่างไร

Dr. บัญชีค่าเช่าค้างรับ (1??)	600	
Cr. บัญชีค่าเช่ารับ (4??)		600

2) รายได้รับล่วงหน้า

- รับเงินจากลูกค้าแล้ว แต่ยังไม่ได้ส่งมอบสินค้าหรือบริการ หรือส่งมอบเพียงบางส่วน
- วิธีการปรับปรุงขึ้นอยู่กับกิจการบันทึกการขายค่า ณ วันที่รับเงินสด
 - บันทึกว่าเป็นรายได้ ณ วันที่รับเงิน
 - บันทึกว่าเป็นรายได้รับล่วงหน้า ณ วันที่รับเงิน

a) บันทึกว่าเป็นรายได้ ณ วันที่รับเงิน

Dr. บัญชีเงินสด	xxx	
Cr. บัญชีรายได้ (4??)		xxx
ปรับปรุงโดย		
Dr. บัญชีรายได้ (4??)	xxx	
Cr. บัญชีรายได้รับล่วงหน้า (2??)		xxx

ตัวอย่าง ร้านค้าแห่งหนึ่งมีพื้นที่ว่างหน้าร้าน จึงให้ผู้อื่นเช่าซึ่งคิดค่าเช่าเดือนละ 600 บาท โดยเก็บค่าเช่าทุกๆ 3 เดือน โดยผู้เช่ารายหนึ่งได้เริ่มเช่าพื้นที่และจ่ายค่าเช่าในวันที่ 1 ธันวาคม 2545 จำนวน 1,800 บาท โดยนักบัญชีบันทึกการขายรับเงินในวันที่ 1 ธันวาคม ดังนี้

Dr. บัญชีเงินสด	1,800	
Cr. บัญชีค่าเช่ารับ (4??)		1,800

ณ วันที่ 31 ธันวาคม นักบัญชีต้องปรับปรุงรายการอย่างไร

Dr. บัญชีค่าเช่ารับ (4??)	1,200	
Cr. บัญชีค่าเช่ารับล่วงหน้า (2??)		1,200

b) บันทึกว่าเป็นรายได้รับล่วงหน้า ณ วันที่รับเงิน

Dr. บัญชีเงินสด	xxx	
Cr. บัญชีรายได้รับล่วงหน้า (2??)		xxx
ปรับปรุงโดย		
Dr. บัญชีรายได้รับล่วงหน้า (2??)	xxx	
Cr. บัญชีรายได้รับ (4??)		xxx

ตัวอย่าง ร้านค้าแห่งหนึ่งมีพื้นที่ว่างหน้าร้าน จึงให้ผู้อื่นเช่าซึ่งคิดค่าเช่าเดือนละ 600 บาท โดยเก็บค่าเช่าทุกๆ 3 เดือน โดยผู้เช่ารายหนึ่งได้เริ่มเช่าพื้นที่และจ่ายค่าเช่าในวันที่ 1 ธันวาคม 2545 จำนวน 1,800 บาท โดยนักบัญชีบันทึกการขายรับเงินในวันที่ 1 ธันวาคม ดังนี้

Dr. บัญชีเงินสด	1,800	
Cr. บัญชีค่าเช่ารับล่วงหน้า (2??)		1,800

ณ วันที่ 31 ธันวาคม นักบัญชีต้องปรับปรุงรายการอย่างไร

Dr. บัญชีค่าเช่ารับล่วงหน้า (2??)	600	
Cr. บัญชีค่าเช่ารับ (4??)		600

3) ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

- รับบริการแล้ว แต่ยังไม่ได้ชำระเงิน หรือเป็นค่าใช้จ่ายที่กิจการควรจ่าย แต่ยังไม่ถึงกำหนดชำระเงิน
- วิธีการปรับปรุง

Dr. บัญชีค่าใช้จ่าย (5??)	xxx	
Cr. บัญชีค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (2??)		xxx

ตัวอย่าง กิจการแห่งหนึ่งเช่าสถานที่ผู้อื่นในการทำธุรกิจ โดยจ่ายเช่าเดือนละ 600 บาท ซึ่งผู้ให้เช่าอนุญาตให้ใช้พื้นที่ก่อนแล้วจ่ายค่าเช่าตามหลัง (ค่าเช่าของเดือนนี้จะจ่ายภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป) กิจการจะสรุปผลการดำเนินงานในวันที่ 31 ธันวาคม 2545 ต้องปรับปรุงรายการค่าใช้จ่ายนี้อย่างไร

Dr. บัญชีค่าเช่าจ่าย (5??)	600	
Cr. บัญชีค่าเช่าค้างจ่าย (2??)		600

4) ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า

- ชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการไปแล้ว แต่ยังไม่ได้รับสินค้าหรือบริการ หรือได้รับเพียงบางส่วน
- วิธีการปรับปรุงขึ้นอยู่กับงบวันที่รายการค้า ณ วันที่จ่ายเงินสด
 - กรณีที่กว่าเป็นค่าใช้จ่าย ณ วันที่จ่ายเงิน
 - กรณีที่กว่าเป็นค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า ณ วันที่จ่ายเงิน

a) บันทึกว่าเป็นค่าใช้จ่าย ณ วันที่จ่ายเงิน

Dr. บัญชีค่าใช้จ่าย (5??)	xxx	
Cr. บัญชีเงินสด		xxx

ปรับปรุงโดย

Dr. บัญชีค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (1??)	xxx	
Cr. บัญชีค่าใช้จ่าย (5??)		xxx

ตัวอย่าง กิจการแห่งหนึ่งเช่าสถานที่ผู้อื่นในการทำธุรกิจ โดยจ่ายเช่าเดือนละ 600 บาท ซึ่งผู้ให้เช่าเก็บค่าเช่าทุกๆ 3 เดือน โดยได้รับเช่าพื้นที่และจ่ายค่าเช่าในวันที่ 1 ธันวาคม 2545 โดยนักบัญชีบันทึกรายการจ่าย เงินในวันที่ 1 ธันวาคม ดังนี้

Dr. บัญชีค่าเช่าจ่าย (5??)	1,800
Cr. บัญชีเงินสด	1,800

ณ วันที่ 31 ธันวาคม นักบัญชีต้องปรับปรุงรายการอย่างไร

Dr. บัญชีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า (1??)	1,200
Cr. บัญชีค่าเช่าจ่าย (5??)	1,200

b) บันทึกว่าเป็นค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า ณ วันที่จ่ายเงิน

Dr. บัญชีค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (1??)	xxx	
Cr. บัญชีเงินสด		xxx

ปรับปรุงโดย

Dr. บัญชีค่าใช้จ่าย (5??)	xxx	
Cr. บัญชีค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (1??)		xxx

ตัวอย่าง กิจการแห่งหนึ่งเช่าสถานที่ผู้อื่นในการทำธุรกิจ โดยจ่ายเช่าเดือนละ 600 บาท ซึ่งผู้ให้เช่าเก็บค่าเช่าทุกๆ 3 เดือน โดยได้รับเช่าพื้นที่และจ่ายค่าเช่าในวันที่ 1 ธันวาคม 2545 โดยนักบัญชีบันทึกรายการจ่าย เงินในวันที่ 1 ธันวาคม ดังนี้

Dr. บัญชีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า (1??)	1,800
Cr. บัญชีเงินสด	1,800

ณ วันที่ 31 ธันวาคม นักบัญชีต้องปรับปรุงรายการอย่างไร

Dr. บัญชีค่าเช่าจ่าย (5??)	600
Cr. บัญชีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า (1??)	600

5) วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป

- วัสดุสิ้นเปลือง--> เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น กระดาษ ดินสอ ปากกา ฯลฯ
- วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป --> เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการนำวัสดุสิ้นเปลืองออกมาใช้ ซึ่งโดยปกติจะไม่มีการบันทึกบัญชีทุกครั้งที่เกิดของออกมาใช้ แต่จะบันทึกบัญชีงวดละ 1 ครั้ง โดยตรงนับวัสดุสิ้นเปลืองที่เหลือ ณ วันสิ้นงวด แล้วคำนวณหายอดวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป โดยใช้สูตร

วัสดุสิ้นเปลืองต้นงวด	2,000.-
+ ยอดซื้อวัสดุสิ้นเปลือง	+1,200.-
- ยอดวัสดุสิ้นเปลืองปลายงวด	-800.-
= วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	2,400.-

ด.ช. ยอดวัสดุสิ้นเปลือง ณ วันที่ 1 ม.ค. 2545 = 2,000.- บาท
 ยอดซื้อของปี 2545 = 1,200.- บาท
 ภายหลังจากตรวจนับแล้วพบว่าในวันที่ 31 ธ.ค. 2545 มีวัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ = 800.- บาท

● วิธีการปรับปรุง

Dr. บัญชีวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (5??) xxx
 Cr. บัญชีวัสดุสิ้นเปลือง (1??) xxx

● จากตัวอย่างนักบัญชีจะบันทึกรายการปรับปรุง ณ 31 ธันวาคม
 ดังนี้

● Dr. บัญชีวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (5??) 2,400
 Cr. บัญชีวัสดุสิ้นเปลือง (1??) 2,400

6) ค่าเสื่อมราคา

- สินทรัพย์ถาวรสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายรอบบัญชี กิจการจึงต้องกระจายต้นทุนในการใช้งานสินทรัพย์นั้นเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละงวดบัญชีที่ใช้งาน (เป็นไปตามหลักความดำรงอยู่ของกิจการและหลักการจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่าย)
- ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร --> ค่าเสื่อมสภาพของสินทรัพย์ ถือเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่าใช้จ่าย (แต่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด)
- ค่าเสื่อมราคาสะสม --> ค่าเสื่อมสภาพสะสม นำมาหักจากราคาทุนที่ซื้อของสินทรัพย์เพื่อให้สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงของสินทรัพย์
- สินทรัพย์สุทธิ = ราคาทุน - ค่าเสื่อมราคาสะสม

เครื่องคอมพิวเตอร์ ชื่อ 1 ม.ค. 45 ราคา 20,000 บาท	ใช้งานคอมพิวเตอร์ 1 - 31 ม.ค. 45 ค่าเสื่อมราคา 1,000 บาท	มูลค่าสุทธิ = ? ค่าเสื่อมราคาสะสม = ?
	ใช้งานคอมพิวเตอร์ 1 - 28 ก.พ. 45 ค่าเสื่อมราคา 1,000 บาท	มูลค่าสุทธิ = ? ค่าเสื่อมราคาสะสม = ?
สินทรัพย์สุทธิ = ราคาทุน - ค่าเสื่อมราคาสะสม		
	ใช้งานคอมพิวเตอร์ 1 - 31 ส.ค. 45 ค่าเสื่อมราคา 1,000 บาท	มูลค่าสุทธิ = ? ค่าเสื่อมราคาสะสม = ?

วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคา

- วิธีเส้นตรง (Straight-line Method)
- วิธีอัตราเร่ง (Accelerated Depreciation Method) ได้แก่
 - วิธีขอลดลง (Declining Balance Method)
 - วิธีขอลดลงทวีคูณ (Double-declining Balance Method)
 - วิธีผลรวมจำนวนปี (Sum-of-the-years'-digits Method)
- วิธีจำนวนผลผลิต (Units of Output Method)

การคิดค่าเสื่อมราคา-วิธีเส้นตรง

- เป็นวิธีที่นิยมและคำนวณง่ายที่สุด
- เป็นวิธีที่กระจายค่าเสื่อมราคาจำนวนเท่ากัน ไปแต่ละงวดบัญชี

$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = \frac{\text{ราคาทุน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}} \quad (\text{บาท})$$

$$\text{หรือ อัตราค่าเสื่อมราคา (\%)} = \frac{1}{\text{อายุการใช้งาน}} \times 100$$

รถยนต์ราคา 600,000.- บาท ซื้อมาในวันที่ 1 มกราคม 2545 และคาดว่าจะขายได้ราคา 120,000.- บาทหลังจากใช้งานมา 10 ปี ให้คำนวณหา
 ค่าเสื่อมราคาต่อปีและค่าเสื่อมราคาสะสม

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{600,000 - 120,000}{10} = 48,000.- \text{ บาท}$$

วันที่	ค่าเสื่อมราคา/ปี	ค่าเสื่อมราคาสะสม	รถยนต์สุทธิ
1 ม.ค.45	0.-	0.-	600,000.-
31 ธ.ค.45	48,000.-	48,000.-	552,000.-
31 ธ.ค.46	48,000.-	96,000.-	504,000.-
31 ธ.ค.47	48,000.-	144,000.-	456,000.-
30 ธ.ค.48	48,000.-	192,000.-	408,000.-
31 ธ.ค.54	48,000.-	480,000.-	120,000.-

หลังจากคำนวณหาค่าเสื่อมราคาตามวิธีใดวิธีหนึ่งข้างต้นแล้ว ให้ปรับปรุงรายการในสมุดรายวันทั่วไปโดย

Dr. บัญชีค่าเสื่อมราคา (5??) xxx
 Cr. บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม (1??) xxx

7) ค่าเผ่อนี่สูญ

- ค่าเผ่อนี่สูญ --> เป็นการประมาณการว่าลูกหนี้อาจจะไม่สามารถชำระหนี้ได้ (คชจ.)
- ค่าเผ่อนี่สงสัยจะสูญ --> เป็นรายการปรับมูลค่าลูกหนี้ ให้แสดงจำนวนเงินที่คาดว่าจะได้รับจริงจากการชำระหนี้ของลูกหนี้
- ลูกหนี้สุทธิ = ลูกหนี้ - ค่าเผ่อนี่สงสัยจะสูญ

● วิธีการปรับปรุง

Dr. บัญชีค่าเผื่อนี้สูญ (5??) xxx
 Cr. บัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ (1??) xxx

- วิธีการคำนวณค่าเผื่อนี้สูญ คิดเป็นอัตราร้อยละของ
 - ยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวดบัญชี หรือ
 - ยอดขายเชื่อ/ปล่อยกู้ทั้งหมดภายในงวดบัญชีนั้น

ตัวอย่าง กิจการมียอดลูกหนี้การค้า ณ วันสิ้นงวด จำนวน 200,000 บาท และมียอดขายเชื่อตลอดงวดบัญชีนี้ 800,000 บาท ให้ปรับปรุงรายการค่าเผื่อนี้สูญ

วิธีที่ 1 คิดค่าเผื่อนี้สูญ 1% ของยอดลูกหนี้
 Dr. บัญชีค่าเผื่อนี้สูญ (5??) 2,000
 Cr. บัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ (1??) 2,000

วิธีที่ 2 คิดค่าเผื่อนี้สูญ 2% ของยอดขายเชื่อ
 Dr. บัญชีค่าเผื่อนี้สูญ (5??) 16,000
 Cr. บัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ (1??) 16,000

แบบฝึกหัด รายการปรับปรุงก่อนปิดบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคม 2545

- 1) ผ่ากเงินกับธนาคารประเภทฝากประจำ 1 ปี จำนวน 1 ล้านบาท ในวันที่ 1 มี.ค. 2545 ได้รับดอกเบี้ย 4% ต่อปี
- 2) รายได้ค่าเช่ารับ 48,000 บาท เป็นค่าเช่าของ 12 เดือน (ส.ค. 2545 ถึง ก.ค. 2546)
- 3) พนักงานคนหนึ่งป่วย ไม่ได้มาทำงานตลอดเดือนธันวาคม นักบัญชีจึงไม่ได้บันทึกค่าจ้างของพนักงานคนนี้ แต่ถูกหมายกำหนดให้ต้องจ่ายค่าจ้างตามปกติเป็นเงิน 10,000
- 4) จ่ายค่าน้ำประปาเกินยกยอดคืนเป็นเงิน 12,000 บาท คู่บารอง พ.ศ. 2545 ถึง เม.ย. 2546
- 5) สินทรัพย์ถาวร ไม่รวมที่ดิน 800,000 บาท คิดค่าเสื่อมราคา 10% ของมูลค่าสินทรัพย์ถาวรคงเหลือ
- 6) วัสดุสิ้นเปลือง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2545 จำนวน 2,800 บาทและ 3,200 บาท ตามลำดับ และชื่อวัสดุสิ้นเปลืองเพิ่มเติมระหว่างปีอีก 20,000 บาท
- 7) ยอดลูกหนี้การค้า ณ สิ้นงวด 50,000 บาท กิจการมีนโยบายสำรองหนี้สงสัยจะสูญ 0.5% ของยอดลูกหนี้การค้า

สรุป “I. การปรับปรุงรายการ”

- เป็นสิ่งแรกที่ต้องทำในขั้นตอนการสรุปผลรายการค้าตามวงจรบัญชี
- ทำให้การสรุปผลการบันทึกบัญชีถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป
- มีรายการปรับปรุง 7 รายการ
 - ปรับปรุงรายการในสมุดรายวันทั่วไปแล้วผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท
 - สามารถทำงบทดลองหลังปรับปรุงรายการเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกและผ่านรายการค้าได้

II. การปิดบัญชีและทำงบกำไรขาดทุน

การปิดบัญชีและการทำงบกำไรขาดทุน

- บัญชีที่ปิด: บัญชีรายได้ และบัญชีค่าใช้จ่าย เรียกว่า Temporary Accounts
- เนื่องจากในการสรุปผลการดำเนินงานต้องหายอดกำไร/ขาดทุน เพื่อให้เจ้าของในรูปกำไร (ขาดทุน) สะสม
- เป้าหมายในการปิดบัญชี: ทำให้ยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทของบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเป็นศูนย์

● ขั้นตอนการปิดบัญชีเพื่อทำงบกำไรขาดทุน

- 1) หายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทหมวดรายได้และหมวดค่าใช้จ่ายทั้งหมด
- 2) นำยอดคงเหลือที่คำนวณได้ในข้อ 1) มาโอนปิดเพื่อให้ยอดคงเหลือเป็นศูนย์ โดย
 - * ถ้ามียอดคงเหลือด้าน Dr. ให้ Cr.
 - * ถ้ามียอดคงเหลือด้าน Cr. ให้ Dr.
 - * บัญชีที่จะมารับยอดคงเหลือเพื่อปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายคือ “บัญชีกำไรขาดทุน”

“การปิดรายได้และค่าใช้จ่ายในสมุดรายวันทั่วไป”

บัญชีรายได้.....	(4??)	xxx	
บัญชีรายได้.....	(4??)	xxx	
บัญชีกำไรขาดทุน	(3??)		xxx
โอนปิดบัญชีรายได้เข้ากำไรขาดทุน			
บัญชีกำไรขาดทุน	(3??)	xxx	
บัญชีค่าใช้จ่าย.....	(5??)		xxx
บัญชีค่าใช้จ่าย.....	(5??)		xxx
โอนปิดบัญชีค่าใช้จ่ายเข้ากำไรขาดทุน			

3) โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุนให้เป็นศูนย์ (ด้วยยอดกำไรหรือขาดทุน) เข้าบัญชีทุน

กรณีกำไร -- บ/ข กำไรขาดทุนจะมียอดด้าน Cr. ให้ปิดโดย

บัญชีกำไรขาดทุน (3??) xxx

บัญชีทุน (3??)

xxx

โอนกำไรเข้าทุน

กรณีขาดทุน -- บ/ข กำไรขาดทุนจะมียอดด้าน Dr. ให้ปิดโดย

บัญชีทุน (3??) xxx

บัญชีกำไรขาดทุน (3??)

xxx

โอนขาดทุนเข้าทุน

4) ถ้ามีบัญชีเบิกใช้ส่วนตัวต้องโอนปิดเข้าบัญชีทุนด้วย (ทำให้ทุนลดลง) โดย

บัญชีทุน (3??) xxx

บัญชีเบิกใช้ส่วนตัว (3??)

xxx

โอนปิดเบิกใช้ส่วนตัวเข้าทุน

5) ผ่านรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปไปบัญชีแยกประเภทและคิดเงินปิดบัญชีแยกประเภทให้เรียบร้อย

6) จัดทำงบกำไรขาดทุนตามรูปแบบ โดยนำยอดรายได้และค่าใช้จ่ายที่โอนปิดมาใส่ในฟอร์ม

"ตัวอย่างการเคลื่อนปิดบัญชี"

บัญชีรับ							เลขที่ 401	
วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	
ม.ค. 2551	บัญชีกำไรขาดทุน	11.3	550,000	ม.ค. 2551	บัญชีเงินสด	11.1	200,000	-
					บัญชีลูกหนี้การค้า	11.2	350,000	-
			550,000				550,000	-

บัญชีจ่าย							เลขที่ 501	
วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	
ม.ค. 2551	บัญชีเงินสด	11.1	15,000	ม.ค. 2551	บัญชีกำไรขาดทุน	11.3	15,000	-

"ตัวอย่างรูปแบบงบกำไรขาดทุน"

กิจการ.....
งบกำไรขาดทุน
ประจำงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545

รายได้		
รายได้.....	150,000.-	
รายได้.....	5,000.-	
รวมรายได้		155,000.-
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่าย.....	70,000.-	
ค่าใช้จ่าย.....	30,000.-	
ค่าใช้จ่าย.....	20,000.-	
รวมค่าใช้จ่าย		120,000.-
กำไรสุทธิ		35,000.-

III. การหายอดคงเหลือและจัดทำบัญชี

การหายอดคงเหลือและจัดทำบัญชี

- บัญชีที่หายอดคงเหลือ: บัญชีสินทรัพย์ หนี้สิน และ ส่วนของเจ้าของ เรียกว่า *Permanent Accounts*
- เป็นบัญชีที่มีรายการต่อเนื่องยกยอดไปใช้ในช่วงบัญชีถัดไปได้

• ขั้นตอน

1) หายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทเพื่อยกยอดไปใช้ในช่วงบัญชีถัดไป

บัญชีรับ							เลขที่ 102	
วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	
ม.ค. 2551	บัญชีเงินฯ	11.1	200,000	ม.ค. 2551	บัญชีเงินสด	11.1	10,000	-
					ยอดคงเหลือ	1	190,000	-
			200,000				200,000	-

บัญชีจ่าย							เลขที่ 201	
วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	วันที่	คำอธิบายรายการ	หน้า	จำนวนเงิน	
ม.ค. 2551	ยอดคงเหลือ	1	7,000	ม.ค. 2551	บัญชีเงินสดรับ	11.1	7,000	-

2) นำยอดคงเหลือยกไปเป็นบัญชีแยกประเภทมาทำงบดุล

กิจการ.....

งบดุล

ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2545

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้เป็นเจ้าของ	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด		เจ้าหนี้การค้า	
	100,000.-		9,000.-
สินทรัพย์ถาวร		หนี้สินระยะยาว	
ที่ดิน			
	90,000.-		50,000.-
สินทรัพย์อื่น ๆ		ส่วนของผู้เป็นเจ้าของ	
	3,000.-	ทุน-คุณ.....	
		บวก กำไรสะสม	134,000.-
รวมสินทรัพย์	193,000.-	รวมหนี้สินและส่วนของผู้เป็นเจ้าของ	193,000.-

ข้อที่ 1 คุณสาคร ได้นำสินทรัพย์และหนี้สินต่อไปนี้มาลงทุนเปิดอาคารแมนชั่นในวันที่ 1 มกราคม 2546

เงินสด	800,000	บาท
ลูกหนี้การค้า	200,000	บาท
ที่ดิน	2,000,000	บาท
อาคาร	5,000,000	บาท
อุปกรณ์สำนักงาน	100,000	บาท
เจ้าหนี้ค่าก่อสร้างอาคาร	2,000,000	บาท
เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคาร	1,000,000	บาท

ในระหว่างเดือนมกราคมได้เกิดรายการค้าต่อไปนี้

วันที่	รายการ
2	ซื้อเครื่องถ่ายเอกสาร 50,000 บาทเป็นเงินสด และซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเป็นเงินเชื่อ 7,000 บาท
7	รับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้า 10,000 บาท
15	ขายอุปกรณ์สำนักงานในราคาทุน 10,000 บาท เป็นเงินสด
23	จ่ายเงินสดชำระหนี้ค่าก่อสร้างอาคาร 100,000 บาท
28	ซื้อที่ดินเพิ่มเติม เป็นเงินสด 500,000 บาท
30	รับค่าเช่าแมนชั่นเป็นเงินสด 200,000 บาท
31	จ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นเงินสด 30,000 บาท
	จ่ายค่าแรงพนักงาน 15,000 บาท

ให้บันทึกรายการค้าข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป พร้อมทั้งผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทและจัดทำงบทดลอง

ฝั่งบัญชี

101	เงินสด	202	เจ้าหนี้ค่าก่อสร้างอาคาร
102	ลูกหนี้การค้า	210	เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคาร
103	วัสดุสิ้นเปลือง	301	ทุน
110	ที่ดิน	302	เบิกใช้ส่วนตัว
111	อาคาร	401	ค่าเช่ารับ
112	อุปกรณ์สำนักงาน	501	ค่าแรงงาน
201	เจ้าหนี้การค้า	502	ค่าสาธารณูปโภค

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ข้อ 2 ให้บันทึกรายการค้าต่อไปนี้ในสมุดรายวันทั่วไป และผ่านรายการค้าไปบัญชีแยกประเภท พร้อมทั้งจัดทำบททดลอง

กันยายน 2546	รายการ
วันที่ 1	คุณประ โยชน์นำเงินสด 10,000 บาท อุปกรณ์และเครื่องมือ 25,000 บาท มาลงทุนเปิดกิจการประ โยชน์ ชักแห้ง
	จ่ายเงินสดเป็นค่าเช่าร้านของเดือนกันยายน 3,000 บาท
3	ซื้อเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าเพิ่มอีก 1 เครื่อง มูลค่า 15,000 บาท โดยชำระเงินสดก่อน 5,000 บาท
	ซื้อผงซักฟอก น้ำยาปรับผ้านุ่ม เป็นเงินสด 1,500 บาท
6	ให้บริการซักรีดได้รับเงินสด 1,200 บาท
12	คุณประ โยชน์เกรงว่าเงินสดหมุนเวียนภายในร้านจะไม่พอจึงไปขอกู้เงินจากธนาคารได้รับเงิน 12,000 บาท
	คุณประ โยชน์ขอเบิกเงินสดจากกิจการ ไปใช้ส่วนตัว 1,000 บาท
15	จ่ายค่าน้ำค่าไฟเป็นเงินสด 2,000 บาท
18	จ่ายเงินสดเป็นค่าแรงพนักงานซักรีด 3,000 บาท
	ให้บริการซักรีดแต่ยังไม่ได้รับเงิน 5,000 บาท
26	จ่ายเงินสดชำระหนี้ค่าเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าอีก 5,000 บาท
30	รับชำระหนี้จากลูกหนี้ที่มาใช้บริการซักรีด 2,000 บาท
	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร 120 บาท

ผังบัญชี

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
101	เงินสด	206	ค่าเช่ารับล่วงหน้า
102	ลูกหนี้การค้า	207	ดอกเบี้ยค้างจ่าย
102.1	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	208	ค่าเช่าค้างจ่าย
103	วัสดุสิ้นเปลือง	210	เจ้าหนี้เงินกู้
104	สินค้า	301	ทุน
105	ดอกเบี้ยจ่ายล่วงหน้า	302	เบิกใช้ส่วนตัว
106	ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	303	กำไรขาดทุน
107	ดอกเบี้ยค้างรับ	401	ค่าบริการรับ
108	ค่าสาธารณูปโภคจ่ายล่วงหน้า	402	ดอกเบี้ยรับ
109	ลูกหนี้เงินกู้	403	ค่าเช่ารับ
120	อุปกรณ์	501	ค่าเช่าจ่าย
120.1	ค่าเสื่อมราคาสะสมอุปกรณ์	502	เงินเดือน
201	เจ้าหนี้การค้า	503	ค่าสาธารณูปโภค
202	ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	504	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป
203	เงินเดือนค้างจ่าย	505	ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์
204	ค่าบริการรับล่วงหน้า	506	ดอกเบี้ยจ่าย
205	ดอกเบี้ยรับล่วงหน้า	507	ค่าเผื่อหนี้สูญ

ข้อ 3 ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 นายสมคิดนำเงินสด 100,000.- และจักรยานยนต์มูลค่า 50,000.- บาทมาลงทุนในกิจการ
 สมคิดการไฟฟ้า เพื่อให้บริการซ่อมอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด โดยเช่าอาคาร 2 ชั้นเป็นสำนักงาน และในระหว่าง
 เดือนพฤศจิกายนและธันวาคม 2546 มีรายการค้าเกิดขึ้น ดังนี้

- พ.ย. 1 จ่ายเงินสดเป็นค่าเช่าสำนักงานจำนวน 9,000.- สำหรับเดือนพฤศจิกายน 2546 ถึงเดือนเมษายน 2547
 และจ่ายค่าประกันการเช่าสำนักงานอีก 5,000.- โดยเจ้าของอาคารจะคืนเงินประกันนี้ให้คุณสมคิด
 เมื่อเลิกเช่าอาคาร
- 2 ซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับสำนักงานและงานซ่อมจำนวน 12,000.- และซื้อวัสดุสิ้นเปลือง
 3,000.- บาทแต่ยังไม่ได้ชำระเงิน
- 10 ให้บริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ยังไม่ได้รับเงินจำนวน 4,500.-
- 20 จ่ายเงินสดเป็นค่าน้ำมันรถจักรยานยนต์และค่าบำรุงรักษารถจำนวน 500.-
- 28 รับเงินสดเป็นค่าซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าจำนวน 1,500.-
- 30 จ่ายเงินเดือนพนักงาน 3,000.-
- ธ.ค. 1 นำเงินสดไปฝากธนาคารจำนวน 40,000.- ซึ่งเป็นการฝากประจำ 3 เดือน อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี
 พร้อมทั้งจ่ายชำระหนี้แก่เจ้าหนี้การค้าที่ขายอุปกรณ์และวัสดุสิ้นเปลืองให้เมื่อวันที่ 7 พ.ย. จำนวน
 15,000.-
- 12 ซื้อวัสดุสิ้นเปลือง 1,200.- แต่ยังไม่ได้ชำระเงิน
- 19 รับเงินสดซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าจำนวน 5,000.- บาท และรับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้าจำนวน 4,000.-
 บาท
- 27 คุณสมคิดเบิกเงินสด ไปใช้ส่วนตัว 2,000.-
- 30 จ่ายเงินเดือนพนักงาน 3,000.-

คำสั่ง: ให้บันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป และจัดทำทงบทดลอง

ผังบัญชีสมคิดการไฟฟ้า

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
100	เงินสด	202	ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย
101	ลูกหนี้การค้า	300	ทุน
102	วัสดุสิ้นเปลือง	301	เบิกใช้ส่วนตัว
103	ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	302	กำไรขาดทุน
104	เงินฝากประจำ	400	ค่าซ่อมรับ
105	ดอกเบี้ยค้างรับ	401	ดอกเบี้ยรับ
110	จักรยานยนต์	500	ค่าเช่าจ่าย
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-จักรยานยนต์	501	เงินเดือน
111	อุปกรณ์และเครื่องมือ	502	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด
111.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์และเครื่องมือ	503	ค่าสาธารณูปโภค
120	ค่าประกันการเช่าสำนักงาน	504	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป
200	เจ้าหนี้การค้า	505	ค่าเสื่อมราคา-จักรยานยนต์
201	ค่าซ่อมรับล่วงหน้า	506	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์และเครื่องมือ

แบบฝึกหัดข้อที่ 4

คำสั่งที่ 1: ให้บันทึกรายการค้าของเดือนมกราคม 2548 ของสุรนารีในสมุดรายวันทั่วไป และผ่านรายการค้าไปยังบัญชีแยกประเภท พร้อมทั้งทำบททดลอง

ในวันที่ 1 มกราคม 2548 ร้านสุรนารีได้เปิดกิจการรับซ่อมจักรยานยนต์ โดยมีรายการต่างๆ เกิดขึ้นดังนี้

- ม.ค. 1 เจ้าของนำเงินสดมาลงทุน 20,000 บาท
 จ่ายเงินสดเป็นค่าเช่าสถานที่ 4,500 บาท ซึ่งเป็นค่าเช่าของเดือนมกราคม – มีนาคม 2548
- 2 ซื้อเครื่องมือสำหรับงานซ่อมจำนวน 10,000.- เป็นเงินสด
 ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองอีก 1,000.- บาทเป็นเงินเชื่อ
- 4 ซ่อมรถให้ลูกค้าเสร็จแล้วได้รับเงินสด 500.- บาท
- 5 จ่ายเงินสดชำระหนี้ค่าวัสดุสิ้นเปลืองที่ซื้อเมื่อวันที่ 5 จำนวน 1,000.- บาท
- 7 เจ้าของนำเครื่องมือสำหรับงานซ่อมมาลงทุนเป็นมูลค่า 5,000 บาท
- 12 ให้บริการซ่อมรถให้ลูกค้าเสร็จแล้ว แต่ยังไม่ได้รับเงิน 3,000 บาท
- 16 ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเป็นเงินเชื่อ 1,500 บาท
- 25 จ่ายเงินสดเป็นค่าแรงงาน 3,000 บาท
- 30 เจ้าของเบิกเงินสดของกิจการไปใช้ 1,000 บาท

ผังบัญชีสุรนารี

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
100	เงินสด	300	ทุน
101	ลูกหนี้การค้า	301	เบิกใช้ส่วนตัว
102	วัสดุสิ้นเปลือง	302	กำไรขาดทุน
103	ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	400	ค่าซ่อมรับ
110	เครื่องมือ	500	ค่าเช่าจ่าย
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องมือ	501	ค่าแรงงาน
200	เจ้าหนี้การค้า	502	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป
201	ค่าซ่อมรับล่วงหน้า	503	ค่าเสื่อมราคา-เครื่องมือ

คำสั่งที่ 2: ให้แก้ไขรายการที่ผิดพลาดต่อไปนี้

ในวันที่ 31 มกราคม 2548 นักบัญชีพบว่ารายการวันที่ 1 มกราคม 2548 เจ้าของนำเงินสดมาลงทุน 30,000 บาท ส่วนวันที่ 2 มกราคม 2548 เป็นการซื้อเครื่องมือเป็นเงินเชื่อจำนวน 15,000 บาท และมีการชำระหนี้การค้าซื้อเครื่องมือจำนวน 15,000 บาทนี้ในวันที่ 30 มกราคม 2548 แต่นักบัญชีไม่ได้บันทึกไว้ในสมุดรายวันทั่วไป

คำสั่งที่ 3: ให้ปรับปรุงรายการเพื่อสรุปผลรายการค้าในงวดบัญชีเดือนมกราคม 2548

- 1) วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ ณ วันสิ้นงวด จำนวน 200 บาท
- 2) คิดค่าเสื่อมราคาเครื่องมือแบบเส้นตรง กำหนดอายุการใช้งาน 5 ปี ไม่มีมูลค่าซาก
- 3) ค่าเช่าจ่ายและค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า

คำสั่งที่ 4: ให้ทำงบการเงินประจำงวด 1 เดือน

แบบฝึกหัดข้อที่ 5

ในวันที่ 1 มกราคม 2546 ยินดีบริการ ได้เปิดกิจการรับซ่อมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการนำเงินสด 20,000.- และอุปกรณ์ต่าง ๆ มูลค่า 50,000.- บาทมาลงทุน โดยเช่าโรงงานเป็นที่ทำการ และในระหว่างเดือนมกราคม 2546 มีรายการค้าเกิดขึ้นดังนี้

- ม.ค.
- 1 กู้เงินจากธนาคารมาลงทุนเพิ่ม 200,000.- บาทเป็นระยะเวลา 3 ปี โดยจ่ายดอกเบี้ย 9% ต่อปี ซึ่งมีกำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 3 ครั้งคือทุกสิ้นเดือนเมษายน สิงหาคม และ ธันวาคม
 - จ่ายเงินสดเป็นค่าเช่าโรงงานจำนวน 9,000.- ซึ่งเป็นการค่าเช่าสำหรับเดือนมกราคม – มีนาคม 2546
 - 2 ซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับสำนักงานและงานซ่อมจำนวน 10,000.- เป็นเงินสดและซื้อวัสดุสิ้นเปลืองอีก 5,000.- บาทแต่ยังไม่ได้ชำระเงิน
 - 4 จ่ายค่าเลี้ยงรับรองลูกค้าและค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ จำนวน 500.- เป็นเงินสด
 - 7 ให้บริการซ่อมแต่ยังไม่ได้รับเงินจำนวน 4,500.- บาท
 - 10 รับเงินสดเป็นค่าซ่อมจำนวน 1,500.- และซื้อวัสดุสิ้นเปลือง 1,500.- บาท แต่ยังไม่ได้ชำระเงิน
 - 12 จ่ายชำระหนี้ค่าวัสดุสิ้นเปลือง 5,000.- บาท
 - 14 ให้บริการซ่อมแก่ลูกค้าแต่ยังไม่ได้รับเงินจำนวน 2,000.- บาท
 - 16 นำเงินสดไปฝากธนาคารจำนวน 40,000.- ซึ่งเป็นการฝากประจำ 3 เดือน อัตราดอกเบี้ย 3% ต่อปี
 - 19 ซื้อวัสดุสิ้นเปลือง 1,200.- แต่ยังไม่ได้ชำระเงิน
 - 19 รับเงินค่าซ่อม 6,000.- บาท และรับชำระหนี้จากลูกค้าจากการค้าจำนวน 3,000.- บาท
 - 27 เจ้าของกิจการเบิกเงินสดไปใช้ส่วนตัว 1,000.-
 - 30 จ่ายเงินเดือนพนักงาน 2,500.-

รายการปรับปรุงประจำเดือนมกราคม 2544:

- จากการตรวจนับมีวัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ ณ วันที่ 31 มกราคม 2544 จำนวน 1,800.-
- คัดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร โดยคาดว่าจะใช้งานประมาณ 5 ปี และไม่สามารถขายต่อได้
- คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากประจำ
- คำนวณดอกเบี้ยเงินกู้
- ค่าเช่าโรงงานของเดือนมกราคม 2544
- ประมาณค่าเผื่อนี้สูญ 1% ของยอดลูกหนี้ในวันที่ 31 มกราคม 2544
- ค่าซ่อมที่รับเป็นเงินสดในวันที่ 19 มกราคมนั้นเป็นการรับค่าซ่อมล่วงหน้าจากลูกค้า โดย ณ วันที่ 31 มกราคม 2544 ทางเราได้ดำเนินการซ่อมเสร็จเรียบร้อยแล้วไปเพียง 60% เท่านั้น

ผังบัญชีชนิดบริการ

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
100	เงินสด	300	ทุน
101	ลูกหนี้การค้า	301	เบิกใช้ส่วนตัว
101.1	ค่าเผื่อนี้สูญจะสูญ	302	กำไรขาดทุน
102	วัสดุสิ้นเปลือง	400	ค่าซ่อมรับ
103	ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	401	ดอกเบี้ยรับ
104	เงินฝากประจำ	500	ค่าเช่าจ่าย
105	ดอกเบี้ยค้างรับ	501	เงินเดือน
110	อุปกรณ์และเครื่องมือ	502	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์และเครื่องมือ	503	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป
200	เจ้าหนี้การค้า	504	ดอกเบี้ยจ่าย
201	ค่าซ่อมรับล่วงหน้า	505	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์และเครื่องมือ
202	ดอกเบี้ยค้างจ่าย	506	ค่าเผื่อนี้สูญ
210	เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคาร		

คำสั่ง:

- 1) ให้นำบันทึกรายการค้าเบื้องต้น และจัดทำงบทดลอง
- 2) ให้ปรับปรุงรายการค้า พร้อมทั้งจัดทำงบทดลองหลังปรับปรุงรายการ
- 3) ให้ปิดบัญชีและทำงบกำไรขาดทุน
- 4) ให้หายอดคงเหลือและทำงบดุล

แบบฝึกหัดข้อ 6 เป็นโจทย์เพิ่มเติมแบบฝึกหัดจากแบบฝึกหัดข้อที่ 3 สมคิดการไฟฟ้า

รายการปรับปรุง:

- จากการตรวจนับมิวสตุลีนเปลืองคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 จำนวน 1,000.-
- ได้รับใบแจ้งหนี้ค่าสาธารณูปโภคของเดือน พ.ย. – ธ.ค. จำนวน 1,200.-
- คิดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร โดยคาดว่าจักรยานยนต์จะมีอายุการใช้งาน 10 ปีและจะขายได้ในราคา 14,000.- ส่วนสินทรัพย์ถาวรอื่น ๆ จะใช้งานประมาณ 5 ปี และไม่สามารถขายต่อได้
- ค่าขนาดดอกเบี้ยเงินฝากประจำ
- ค่าเช่าสำนักงานที่จ่ายเป็นของเดือนพฤศจิกายน 2546 ถึงเดือนเมษายน 2547
- ค่าซ่อมที่รับในวันที่ 19 ธ.ค. จำนวน 5,000.- นั้นเป็นการรับค่าซ่อมล่วงหน้า และในวันที่ 31 ธันวาคม 2546 สมคิดการไฟฟ้าได้ดำเนินการซ่อมเสร็จไปเพียง 80% เท่านั้น

คำสั่ง ให้ปรับปรุงรายการค้าและสรุปผลการดำเนินงาน

แบบฝึกหัดข้อ 7 ให้ปรับปรุงรายการต่อไปนี้ก่อนสรุปผลการดำเนินงานประจำงวด 1 ปี (ม.ค. – ธ.ค. 45) ในสมุดรายวันทั่วไป

** ใช้ข้อมูลบัญชีตามผังบัญชีในแบบฝึกหัดครั้งก่อนข้อที่ 2 (คุณประ โยชน์) **

- 1) วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2545 จำนวน 7,000 บาท และ 8,500 บาท ตามลำดับ และซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเพิ่มระหว่างปี 2545 จำนวน 25,000 บาท
- 2) ค่าขนาดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ด้วยวิธีเส้นตรง โดยอุปกรณ์มีราคาทุน 500,000 บาท ประเมินอายุการใช้งาน 5 ปี และจะมีมูลค่าซาก 200,000 บาท
- 3) ยอดลูกหนี้ค้าง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 จำนวน 600,000 บาท และยอดขายเชื่อปี 2545 จำนวน 10,000,000 บาท ให้ประมาณค่าเผื่อหนี้สูญ 0.5% ของยอดขายเชื่อ
- 4) ซื้อพันธบัตรรัฐบาลจำนวน 100,000 บาท ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2545 โดยพันธบัตรรัฐบาลมีกำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง คือในวันที่ 31 มีนาคม และในวันที่ 30 กันยายน ของทุกปี อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี
- 5) ได้รับใบแจ้งหนี้ค่าน้ำค่าไฟของเดือนธันวาคม 2545 จำนวน 2,500 บาทแต่ยังไม่ได้ชำระเงินและยังไม่ได้บันทึกบัญชี
- 6) จ่ายค่าเช่าสำนักงาน 24,000 บาท ซึ่งเป็นค่าเช่าของเดือนตุลาคม 2545 ถึงเดือนกันยายน 2546 โดยนักบัญชีได้บันทึกการจ่ายค่าเช่าเป็นรายการในหมวดค่าใช้จ่ายไปแล้วในวันที่ชำระเงิน
- 7) พนักงานของกิจการมาขอกู้เงิน ผู้บริหารเห็นว่าเป็นสวัสดิการของพนักงานจึงอนุมัติให้ยืมเงินได้จำนวน 5,000 บาท เป็นระยะเวลา 3 เดือน (1 ธ.ค. 2545 – 28 ก.พ. 2546) คิดดอกเบี้ย 6% ต่อปี แต่พนักงานต้องจ่ายดอกเบี้ยทั้งหมดในวันที่ขอยืมเงิน โดยนักบัญชีได้บันทึกรายการรับดอกเบี้ยเป็นรายการในหมวดรายได้ไปแล้วในวันที่ 1 ธันวาคม 2545

แบบฝึกหัดข้อ 8 ให้สรุปผลการดำเนินงานของเอกซัยการค้าตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ให้บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป แล้วผ่านรายการปรับปรุงไปบัญชีแยกประเภท
- 2) ปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปแล้วผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท และปิดบัญชีแยกประเภทเพื่อทำงบกำไรขาดทุน
- 3) หายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทเพื่อทำงบดุล

เอกซัยการค้า มียอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทก่อนสรุปผลการดำเนินงานในวันสิ้นงวดบัญชี 31 ธ.ค. 2544 ดังนี้

เลขที่	ชื่อบัญชี	ยอดคงเหลือ	เลขที่	ชื่อบัญชี	ยอดคงเหลือ
100	เงินสด	150,000.-	201	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	0.-
101	ลูกหนี้การค้า	15,000.-	300	ทุน	411,000.-
101.1	ค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญ	0.-	301	เบิกใช้ส่วนตัว	5,000.-
102	วัสดุสิ้นเปลือง	20,000.-	302	กำไรขาดทุน	0.-
103	ดอกเบี้ยค้างรับ	0.-	400	ค่าบริการรับ	120,000.-
104	ค่าเบี่ยประกันจ่ายล่วงหน้า	12,000.-	401	ดอกเบี้ยรับ	0.-
105	เงินฝากประจำ	50,000.-	402	ค่าเช่ารับ	6,000.-
110	ที่ดิน	100,000.-	500	เงินเดือน	30,000.-
111	อาคาร	100,000.-	501	ค่าเบี่ยประกันจ่าย	0.-
111.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	0.-	502	ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	0.-
112	อุปกรณ์สำนักงาน	80,000.-	503	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	0.-
112.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	0.-	504	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	0.-
200	เจ้าหนี้การค้า	25,000.-	505	ค่าเผื่อนี้สูญ	0.-

รายการปรับปรุง

- 1) คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 6 เดือน อัตราดอกเบี้ย 3% ต่อปี ซึ่งเริ่มฝากในวันที่ 1 ธันวาคม 2544
- 2) ค่าเช่ารับ 6,000.- บาท เป็นการรับค่าเช่าพื้นที่ของ 3 เดือน (พฤศจิกายน 2544 - มกราคม 2545)
- 3) ค่าเบี่ยประกันภัย 12,000.- บาท ให้ความคุ้มครอง 12 เดือน เริ่มต้นวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2545
- 4) คิดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร (มีอายุการใช้งาน 1 ปีเต็ม) โดยอาคารมีอายุการใช้งาน 20 ปี ไม่มีมูลค่าซาก และอุปกรณ์สำนักงานมีอายุการใช้งาน 10 ปี ไม่มีมูลค่าซาก
- 5) ตรวจสอบวัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือในวันสิ้นงวด 9,000.- บาท
- 6) ดำรงค่าเผื่อนี้สูญ 1% ของยอดลูกหนี้ในวันสิ้นงวด

ข้อที่ 9 ธนาคารช่าง นำเงินสด 400,000 บาท และเครื่องจักร 120,000 บาทมาลงทุนในวันที่ 1 ธันวาคม 2547 และในระหว่างเดือนธันวาคม มีรายการค้าดังนี้

วันที่	รายการค้า
1	ซื้อรถยนต์ราคา 510,000 บาท โดยชำระเงินสดไปก่อน 210,000 บาท ส่วนที่เหลือจะผ่อนชำระเป็นรายเดือนต่อไป จ่ายเงินสดเป็นค่าเช่าที่ทำการเป็นเงิน 30,000 บาท ซึ่งเป็นค่าเช่าของเดือนธันวาคม 2547 – พฤษภาคม 2548 นำเงินสด 60,000 บาท ไปฝากธนาคาร แบบฝากประจำ 6 เดือน อัตราดอกเบี้ย 1% ต่อปี
4	ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเป็นเงินเชื่อ 5,000 บาท
9	ให้บริการลูกค้าได้รับเงินสด 20,000 บาท และให้บริการลูกค้าเป็นเงินเชื่ออีก 30,000 บาท
13	ชำระหนี้ค่าซื้อวัสดุสิ้นเปลืองในวันที่ 4 จำนวน 5,000 บาท
16	แบ่งพื้นที่สำนักงานบางส่วนให้ผู้อื่น เพื่อทำเป็นร้านถ่ายเอกสาร โดยเก็บเงินสด 1,500 บาทเป็นค่าเช่าสำหรับวันที่ 16 ธันวาคม 2547 – 15 มีนาคม 2548
20	ให้บริการลูกค้าเป็นเงินเชื่อ 20,000 บาท และรับชำระหนี้จากลูกค้าที่ใช้บริการเมื่อวันที่ 9 จำนวน 30,000 บาท
26	ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเป็นเงินเชื่อ 5,000 บาท
30	เบิกใช้ส่วนตัว 15,000 บาทและจ่ายเงินเดือนพนักงาน 24,000 บาท ชำระหนี้ค่าซื้อรถยนต์ 10,000 บาท

รายการปรับปรุง

- 1) ค่าเช่าที่ทำการของธนาคารช่าง
- 2) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร
- 3) ค่าเช่าพื้นที่ร้านถ่ายเอกสาร
- 4) วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือในวันสิ้นงวดจำนวน 800 บาท
- 5) คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ถาวรทั้งหมดด้วยวิธีเส้นตรง โดยประมาณอายุการใช้งานไว้ 5 ปี ไม่มีมูลค่าซาก
- 6) ประมาณค่าเผื่อหนี้สูญ 0.5% ของยอดลูกหนี้การค้าในวันสิ้นงวด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผังบัญชีธนาคารช่าง

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
100	เงินสด	203	ดอกเบี้ยรับล่วงหน้า
101	ลูกหนี้การค้า	204	ค่าเช่าค้างจ่าย
101.1	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	205	ดอกเบี้ยค้างจ่าย
102	วัสดุสิ้นเปลือง	300	ทุน
103	ดอกเบี้ยค้างรับ	301	เบิกใช้ส่วนตัว
104	ค่าเช่าค้างรับ	302	กำไรขาดทุน
105	ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	400	ค่าซ่อมรับ
106	ดอกเบี้ยจ่ายล่วงหน้า	401	ดอกเบี้ยรับ
107	เงินฝากประจำ	402	ค่าเช่ารับ
110	เครื่องจักร	500	เงินเดือน
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร	501	ดอกเบี้ยจ่าย
111	รถยนต์	502	ค่าเช่าจ่าย
111.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-รถยนต์	503	ค่าเสื่อมราคา-เครื่องจักร
200	เจ้าหนี้การค้า	504	ค่าเสื่อมราคา-รถยนต์
201	ค่าซ่อมรับล่วงหน้า	505	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป
202	ค่าเช่ารับล่วงหน้า	506	ค่าเผื่อหนี้สูญ

ABC

ข้อ 10

งบทดลอง (หลังปรับปรุงรายการ)
 ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2548 (งวด 1 ปี)

รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	101	300,000	-
ลูกหนี้การค้า	102	120,000	-
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	102.1		2,400
ค่าเบี่ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า	103	5,000	-
วัสดุสิ้นเปลือง	104	1,000	-
ดอกเบียค้างรับ	105	2,500	-
ที่ดิน	110	500,000	-
อาคาร	111	300,000	-
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร	111.1		60,000
อุปกรณ์สำนักงาน	112	100,000	-
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	112.1		40,000
เจ้าหนี้การค้า	201		90,000
ค่าธรรมเนียมรับล่วงหน้า	202		50,000
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	203		2,000
เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคาร	210		400,000
ทุน	301		400,000
เบิกใช้ส่วนตัว	302	1,500	-
กำไรขาดทุน	303		0
ค่าธรรมเนียมรับ	401		764,000
ดอกเบียรับ	402		2,500
เงินเดือน	501	120,000	-
ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน	502	200,000	-
ค่าสาธารณูปโภค	503	26,000	-
ดอกเบียจ่าย	504	48,000	-
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	505	30,000	-
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	506	20,000	-
ค่าเบี่ยประกันภัยจ่าย	507	7,000	-
วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	508	27,500	-
ค่าเผื่อนี้สูญ	509	2,400	-
		1,810,900	-
		-	1,810,900

ABC

งบกำไรขาดทุน

ประจำงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548

รายได้

ค่าธรรมเนียมรับ

หัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

เงินเดือน

ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน

ค่าสาธารณูปโภค

ค่าเสื่อมราคา-อาคาร

ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน

ค่าเบี้ยประกันภัยจ่าย

วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป

ค่าเผื่อนี้สูญ

กำไรจากการดำเนินงาน

บวก รายได้อื่น (ดอกเบี้ยรับ)

กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี

หัก ดอกเบี้ยจ่าย

กำไรก่อนหักภาษี

ABC

งบดุล

ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2548

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและเงินฝากธนาคาร

ลูกหนี้การค้า

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า

วัสดุสิ้นเปลือง

ดอกเบี้ยค้างรับ

รวมสินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์ถาวร

ที่ดิน

อาคาร

ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร

อุปกรณ์สำนักงาน

ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน

รวมสินทรัพย์ถาวร

รวมสินทรัพย์

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้การค้า

ค่าธรรมเนียมรับล่วงหน้า

ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย

รวมหนี้สินหมุนเวียน

หนี้สินระยะยาว

เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคาร

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุน

เบิกใช้ส่วนตัว

กำไร (ขาดทุน)

รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

XYZ

ข้อ 11

งบทดลอง (หลังปรับปรุงรายการ)
ประจำวันที่ 31 มกราคม 2549 (งวด 1 เดือน)

รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	101	169,400	-
ลูกหนี้การค้า	102	60,000	-
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	102.1		600
ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า	103	55,000	-
วัสดุสิ้นเปลือง	104	1,000	-
อุปกรณ์สำนักงาน	110	120,000	-
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	110.1		13,000
เจ้าหนี้การค้า	201		90,000
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	202		2,000
ทุน	301		200,000
เบิกใช้ส่วนตัว	302	4,000	-
กำไรขาดทุน	303		0
ค่าธรรมเนียมรับ	401		180,000
เงินเดือน	501	65,000	-
ค่าเช่าจ่าย	502	5,000	-
ค่าสาธารณูปโภค	503	2,000	-
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	504	1,000	-
วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	505	3,000	-
ค่าเผื่อนี้สูญ	506	200	-
		485,600	485,600

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

XYZ

งบกำไรขาดทุน

ประจำงวด 1 เดือน สิ้นสุดวันที่ 31 มกราคม 2549

ค่าธรรมเนียมรับ

หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

เงินเดือน

ค่าเช่าจ่าย

ค่าสาธารณูปโภค

ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน

วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป

ค่าเผื่อนี้สูญ

กำไรจากการดำเนินงาน

XYZ

งบดุล

ประจำวันที่ 31 มกราคม 2549

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสด

ลูกหนี้การค้า

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า

วัสดุสิ้นเปลือง

รวมสินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์ถาวร

อุปกรณ์สำนักงาน

ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน

รวมสินทรัพย์ถาวร

รวมสินทรัพย์

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สิน

เจ้าหนี้การค้า

ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย

รวมหนี้สิน

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุน

เบิกใช้ส่วนตัว

กำไร (ขาดทุน)

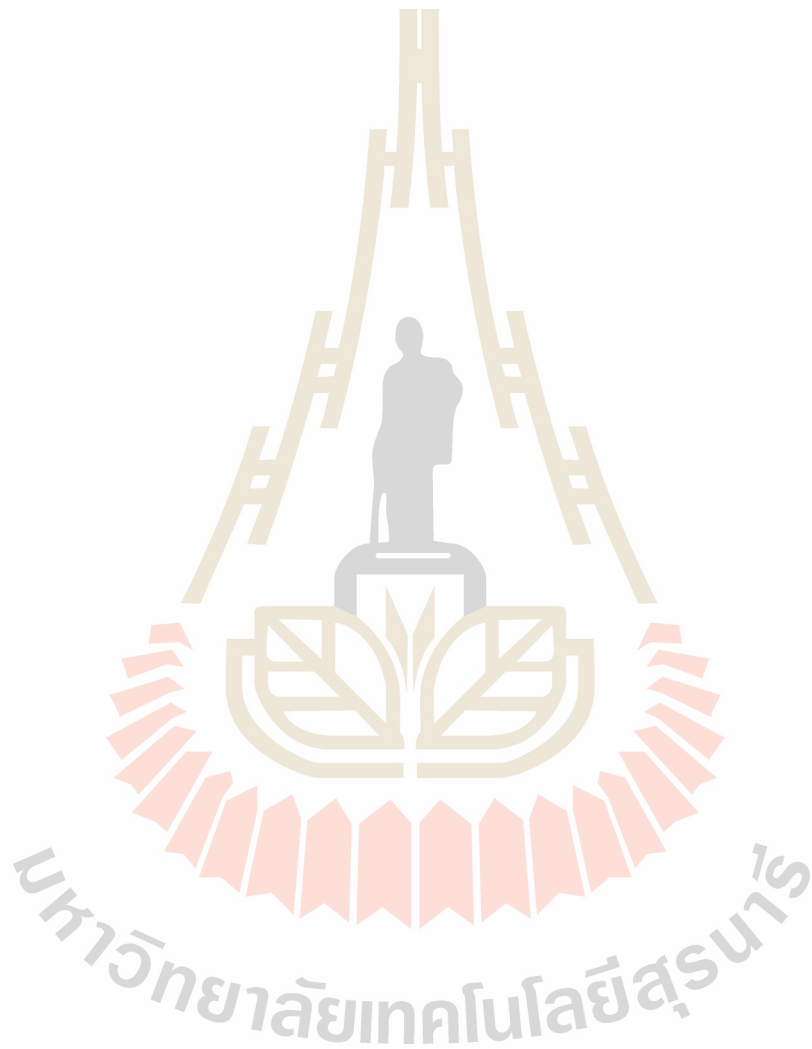
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ข้อที่ 12

จงเจริญ ได้บันทึกบัญชีจบในขั้นตอนที่ 1 และได้ปรับปรุงรายการในวันสิ้นงวดบัญชีเรียบร้อยแล้ว ให้นักศึกษา
จัดทำงบการเงินของจงเจริญทำขั้นตอนทางบัญชี

บัญชีเงินสด

เลขที่ 100

บ.ค. 2543	1	xxxxxxx	ร.ว.1	100,000	-	บ.ค. 2548	1	xxxxxxx	ร.ว.1	10,000	-
	30	xxxxxxx	ร.ว.2	5,000	-		30	xxxxxxx	ร.ว.2	63,000	-

บัญชีลูกหนี้การค้า

เลขที่ 101

บ.ค. 2548	9	xxxxxxx	ร.ว.1	5,000	-	บ.ค. 2548	20	xxxxxxx	ร.ว.2	5,000	-
	20	xxxxxxx	ร.ว.2	30,000	-						

บัญชีค่าเผื่อนี้สงตั้งจะสูญ

เลขที่ 101.1

						บ.ค. 2548	31	xxxxxxx	ร.ว.2	50	-

บัญชีอุปกรณ์สำนักงาน

เลขที่ 110

บ.ค. 2548	1	xxxxxxx	ร.ว.1	50,000	-						
	20	xxxxxxx	ร.ว.2	10,000	-						

บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน

เลขที่ 110.1

						บ.ค. 2548	31	xxxxxxx	ร.ว.2	500	-

บัญชีเจ้าหนี้การค้า

เลขที่ 200

บ.ค. 2548	30	xxxxxxx	ร.ว.2	5,000	-	บ.ค. 2548	20	xxxxxxx	ร.ว.1	10,000	-

บัญชีทุน

เลขที่ 300

						บ.ค. 2548	1	xxxxxxx	ร.ว.1	100,000	-

บัญชีเบิกใช้ส่วนตัว

เลขที่ 301

บ.ค.	2548 30	xxxxxxx	ร.ว.2	3,000	-				

บัญชีกำไรขาดทุน

เลขที่ 302

บัญชีค่าซ่อมรับ

เลขที่ 400

				บ.ค.	2548 9	xxxxxxx	ร.ว.1	20,000	-
					25	xxxxxxx	ร.ว.2	15,000	-

บัญชีเงินเดือน

เลขที่ 500

บ.ค.	2548 30	xxxxxxx	ร.ว.2	10,000	-				

บัญชีค่าสาธารณูปโภค

เลขที่ 501

บ.ค.	2548 30	xxxxxxx	ร.ว.2	5,000	-				

บัญชีค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน

เลขที่ 502

บ.ค.	2548 31	xxxxxxx	ร.ว.2	500	-				

บัญชีค่าเผื่อหนี้สูญ

เลขที่ 503

บ.ค.	2548 31	xxxxxxx	ร.ว.2	50	-				

จงเจริญ
งบกำไรขาดทุน
ประจำงวด 1 เดือน สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548

รายได้

ค่าซ่อมรับ	
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
เงินเดือน	
ค่าสาธารณูปโภค	
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	
ค่าเพื่อหนี้สูญ	
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
กำไรจากการดำเนินงาน	

จงเจริญ
งบดุล
ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2548
สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน	
เงินสด	
ลูกหนี้การค้า	
หัก ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	
สินทรัพย์ถาวร	
อุปกรณ์สำนักงาน	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	
รวมสินทรัพย์ถาวร	
รวมสินทรัพย์	

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน	
เจ้าหนี้การค้า	
ส่วนของผู้ถือหุ้น	
ทุน	
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	

การบัญชีสินค้า

“การทำบัญชีสำหรับธุรกิจพาณิชย์กรรม”

วัตถุประสงค์

- อธิบายความแตกต่างระหว่างบัญชีของธุรกิจบริการกับการบัญชีของธุรกิจพาณิชย์กรรมได้
- ทำบัญชีสำหรับธุรกิจพาณิชย์กรรมได้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชี

เนื้อหา “การบัญชีสินค้า”

1. บทนำ
 - 1.1. ความหมายของสินค้า
 - 1.2. วงจรบัญชี & บัญชีสินค้า
 - 1.3. งบการเงิน
 - 1.4. บัญชีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.5. วิธีบันทึกบัญชีสินค้า
2. การบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด
 - 2.1. การบันทึกบัญชีสินค้าในสมุดรายวัน
 - 2.2. การคำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือ
 - 2.3. การสรุปผลรายการค้า
3. การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง
 - 3.1. การบันทึกบัญชีสินค้าในสมุดรายวัน
 - 3.2. การคำนวณมูลค่าต้นทุนขาย
 - 3.3. การสรุปผลรายการค้า

1. บทนำ

- 1.1. ความหมายของสินค้า
- 1.2. วงจรบัญชี & บัญชีสินค้า
- 1.3. งบการเงิน
- 1.4. บัญชีที่เกี่ยวข้อง
- 1.5. วิธีบันทึกบัญชีสินค้า

1.1. ความหมาย “สินค้าคงเหลือ”

- สินค้า เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่กิจการมีไว้เพื่อจำหน่ายตามการประกอบธุรกิจโดยปกติ
- เมื่อกิจการจำหน่ายสินค้าออกไป มูลค่าสินค้าที่นำมาจำหน่ายจะเปลี่ยนสภาพจากสินทรัพย์เป็นเป็นค่าใช้จ่าย เรียกว่า ต้นทุนขาย

1.2. วงจรบัญชีและบัญชีสินค้าคงเหลือ

- 1) วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่รายการค้า “ใช้หลักเดิม”
- 2) บันทึกรายการเบื้องต้น รว. และผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท “ใช้หลักการเดบิต/เครดิตเดิม” แต่มีบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ/ขายสินค้าเพิ่มเติม
- 3) สรุปผล
 - 3.1) ปรับปรุง 7 รายการ “เหมือนเดิม”
 - 3.2) ปิดบัญชีและทำงบกำไรขาดทุน “ใช้หลักเดิม” แต่รูปแบบต่างไปเล็กน้อย
 - 3.3) ทยอยคงเหลือและทำงบดุล “ใช้หลักเดิม”

1.3. งบการเงิน

“งบกำไรขาดทุน”

** ธุรกิจบริการ **	** ธุรกิจพาณิชย์กรรม **
รายได้จากการบริการ	รายได้ค่าขาย
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	- ต้นทุนขาย
<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	<u>กำไรขั้นต้น</u>
	- ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>

“งบดุล”

สินทรัพย์	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น
สินทรัพย์หมุนเวียน	หนี้สินหมุนเวียน
สินค้า	หนี้สินระยะยาว
สินทรัพย์ถาวร	ส่วนของผู้ถือหุ้น
รวมสินทรัพย์	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

1.4. บัญชีที่เกี่ยวข้อง

- เป็นบัญชีเพิ่มเติมสำหรับการบันทึกการขายสินค้าในสมุดรายวันทั่วไป
- มีอยู่ 10 บัญชี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ
 - a) กลุ่มบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้า และ
 - b) กลุ่มบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้า

a) กลุ่มบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้า

- บัญชีค่าขาย
 - ◆ เป็นบัญชีรายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า (4??)
- บัญชีสินค้ารับคืนและส่วนลด
 - ◆ เป็นบัญชีปรับมูลค่ารายได้ (4??) มียอดด้าน Dr.
 - ◆ เกิดจากลูกค้านำสินค้ามาคืนหรือขอส่วนลดแทนการคืนสินค้าชำรุด
- บัญชีส่วนลดจ่าย
 - ◆ เป็นบัญชีปรับมูลค่ารายได้ (4??) มียอดด้าน Dr.
 - ◆ เกิดจากการให้ส่วนลดเพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าชำระหนี้เร็วขึ้น เช่น 2/10, n/30

ค่าขายสุทธิ = ค่าขาย - สินค้ารับคืนและส่วนลด - ส่วนลดจ่าย

● ค่าขนส่งออก

- ◆ เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย (5??) ที่เกิดจากการขายสินค้า

● ส่วนลดการค้า

- ◆ เป็นส่วนลดที่ได้ให้แก่ลูกค้าเพื่อให้ลูกค้าซื้อสินค้าในปริมาณมากๆ เช่น 1 ซินฯ ละ 10 บาท, ยกโหลๆ ละ 108 บาท, ซื้อตั้งแต่ 10 โหลขึ้นไป คิดโหลละ 105 บาท ฯลฯ
- ◆ ทางบัญชีจะไม่บันทึกส่วนลดการค้า

b) กลุ่มบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้า

- บัญชีซื้อ
 - ◆ เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย (5??) ที่เกิดจากการซื้อสินค้ามาจำหน่าย
- บัญชีต้นทุนขาย
 - ◆ เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย (5??) ซึ่งเป็นต้นทุนของสินค้าที่จำหน่ายออกไป
- บัญชีสินค้าส่งคืนและส่วนลด
 - ◆ เป็นบัญชีปรับมูลค่าค่าใช้จ่าย (5??) มียอดด้าน Cr.
 - ◆ เกิดจากการคืนสินค้าที่ซื้อมาหรือขอส่วนลดแทนการคืนสินค้าชำรุด

● บัญชีส่วนลดรับ

- ◆ บัญชีปรับมูลค่าค่าใช้จ่าย (5??) มียอดด้าน Cr.
- ◆ เกิดจากการได้รับส่วนลดจากเจ้าหน้าที่ภายในเงื่อนไขที่กำหนด เช่น 2/10, n/30

ค่าซื้อสุทธิ = ซื้อ - สินค้าส่งคืนและส่วนลด - ส่วนลดรับ
หรือ
ต้นทุนขายสุทธิ = ต้นทุนขาย - ส่วนลดรับ

● บัญชีค่าขนส่งเข้า

- ◆ เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย (5??) ที่เกิดจากการซื้อสินค้ามาจำหน่าย
- ส่วนลดการค้า
 - ◆ เป็นส่วนลดที่ได้รับจากผู้ขาย เนื่องจากซื้อสินค้าในปริมาณมาก เช่น ซินฯ ละ 10 บาท, ยกโหลๆ ละ 108 บาท, ซื้อตั้งแต่ 10 โหลขึ้นไป คิดโหลละ 105 บาท ฯลฯ
 - ◆ ทางบัญชีจะไม่บันทึกส่วนลดการค้า

1.5. วิธีการบันทึกบัญชีสินค้า

- เป็นการบันทึกการขายการเบื้องต้นในสมุดรายวันทั่วไป
- มีวิธีการบันทึกการขายการเบื้องต้นของบัญชีสินค้าในสมุดรายวันทั่วไป 2 วิธี คือ
 - ◆ วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory System)
 - ◆ วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory System)

ข้อแตกต่างระหว่างวิธีการบันทึกบัญชีสินค้า

1. แบบเมื่อสิ้นงวด	2. แบบต่อเนื่อง
- ไม่บันทึกบัญชีสินค้าเมื่อซื้อ-ขายสินค้า	- บันทึกบัญชีสินค้าเมื่อซื้อ-ขายสินค้า
- ใช้การตรวจนับสินค้าในวันสิ้นงวด เพื่อหาจำนวนสินค้าคงเหลือ	- ทราบจำนวนสินค้าคงเหลือโดยไม่ต้องตรวจนับ
- เหมาะกับกิจการที่จำหน่ายสินค้าที่มีราคาต่อหน่วยต่ำ แต่ปริมาณขายสูง	- เหมาะกับกิจการที่จำหน่ายสินค้าที่มีราคาต่อหน่วยสูง แต่ปริมาณขายต่ำ

2. การบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด

- 2.1. การบันทึกบัญชีสินค้าในสมุดรายวัน
- 2.2. การคำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือ
- 2.3. การสรุปผลรายการค้า

17

2.2 การคำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือ

- กรณีราคาทุนสินค้าที่นำไปจำหน่ายแต่ละครั้งไม่เท่ากัน ทางบัญชีจะบันทึกต้นทุนอย่างไร? หรือจะตีราคาสินค้าคงเหลือด้วยมูลค่าเท่าใด?
- มีวิธีการคำนวณ 4 วิธี คือ
 - a) วิธีราคาจริง (Specific Identification Method)
 - b) วิธีเข้าก่อน ออกก่อน (First-in, First-out Method หรือ FIFO)
 - c) วิธีเข้าหลัง ออกก่อน (Last-in, First-out Method หรือ LIFO)
 - d) วิธีถัวเฉลี่ย (Average Cost Method)

18

a) วิธีราคาจริง

- นำสินค้าชิ้นใหม่มาขาย (หรือสินค้าชิ้นไหนเหลือ) ก็บันทึกต้นทุนด้วยราคาจริงของสินค้าชิ้นนั้น
- ความเคลื่อนไหวของสินค้าในคลังสินค้าจะตรงกับที่นักบัญชีบันทึก
- มีต้นทุนในการบันทึกสูง เนื่องจากต้องทราบราคาต่อหน่วยของสินค้าที่มีอยู่จริง
- เหมาะกับสินค้าที่มีราคาต่อหน่วยสูง แต่ปริมาณขายไม่มาก

19

b) วิธี FIFO

- ต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาก่อนจะนำไปเป็นต้นทุนขายก่อน
- สินค้าคงเหลือปลายงวดก็จะเป็นสินค้าที่เพิ่งจะซื้อใหม่
- ความเคลื่อนไหวของสินค้าในคลังสินค้าไม่จำเป็นต้องตรงกับที่นักบัญชีบันทึก
- หากแนวโน้มราคาสินค้าสูงขึ้น วิธี FIFO จะทำให้ต้นทุนสินค้าขายต่ำ ส่งผลให้กิจการมีกำไรมากกว่าวิธี LIFO และมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดในงบดุลก็จะใกล้เคียงกับราคาตลาด (สูงกว่า LIFO)

c) วิธี LIFO

- ต้นทุนสินค้าที่ซื้อทีหลังจะนำไปเป็นต้นทุนขายก่อน
- สินค้าคงเหลือปลายงวดก็จะเป็นสินค้าเก่า
- ความเคลื่อนไหวของสินค้าในคลังสินค้าไม่จำเป็นต้องตรงกับที่นักบัญชีบันทึก
- หากแนวโน้มราคาสินค้าสูงขึ้น วิธี LIFO จะทำให้ต้นทุนสินค้าขายสูง ใกล้เคียงกับภาวะตลาด ส่งผลให้กิจการมีกำไรต่ำกว่าแบบ FIFO และมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดในงบดุลก็จะต่ำกว่าแบบ FIFO

21

d) วิธีถัวเฉลี่ย

- ต้นทุนสินค้าขายหรือสินค้าคงเหลือจะใช้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย
- ความเคลื่อนไหวของสินค้าในคลังสินค้าไม่จำเป็นต้องตรงกับที่นักบัญชีบันทึก

22

2.3. การสรุปผล

- 2.3.1. ปรับปรุงรายการค้าใน รว. และผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท (เหมือนเดิม)
- 2.3.2. การปิดบัญชีเพื่อหำงบกำไรขาดทุน
- 2.3.3. การหายอดคงเหลือเพื่อหำงบดุล (เหมือนเดิม)

23

3. การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง

- 3.1. การบันทึกบัญชีสินค้าในสมุดรายวัน
- 3.2. การคำนวณหาต้นทุนขายสินค้า
- 3.3. การสรุปผลรายการค้า

24

3.2. การคำนวณหาต้นทุนขาย

- เนื่องจากแบบตอเนื่องบันทึกการขายเปลี่ยนแปลงสินค้าทันที ดังนั้นทุกรายการที่มีการ Dr. หรือ Cr. บัญชีสินค้าจะต้องนำมาพิจารณาในการคำนวณต้นทุนขายสินค้า
- มีวิธีการคำนวณ 4 วิธี คือ
 - 1) วิธีราคาจริง
 - 2) วิธีเข้าก่อน ออกก่อน
 - 3) วิธีเข้าหลัง ออกก่อน
 - 4) วิธีถัวเฉลี่ย

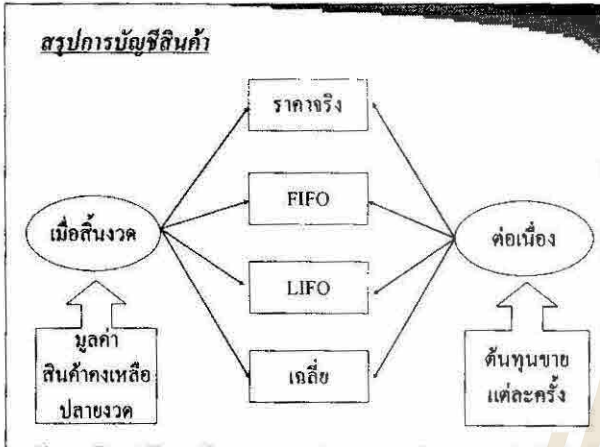
25

3.3. การสรุปผล

- 3.3.1. ปรับปรุงรายการค้าใน รว. และผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท (เหมือนเดิม)
- 3.3.2. การปิดบัญชีเพื่อทำงบกำไรขาดทุน (เหมือนเดิม)
- 3.3.3. การหายอดคงเหลือเพื่อทำงบดุล (เหมือนเดิม)

26

สรุปการบัญชีสินค้า

การบันทึกรายการค้าของกิจการพาณิชย์กรรม

การบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด		การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง	
1. ขายสินค้า			
ตัวอย่าง: ขายสินค้าราคาชิ้นละ 10 บาท 100 ชิ้น เป็นเงินสด ให้ส่วนลดการค้า 5% (มีต้นทุนสินค้าชิ้นละ 7 บาท)			
Dr. เงินสด	950.-	Dr. เงินสด	950.-
Cr. ค่าขาย	950.-	Cr. ค่าขาย	950.-
		Dr. ต้นทุนขาย	700.-
		Cr. สินค้า	700.-
2. ให้ส่วนลด เนื่องจากสินค้าที่ขายมีปัญหา			
ตัวอย่าง: สินค้าที่ขายไปชำรุดเล็กน้อย จึงให้ส่วนลดลูกค้า 15 บาท แทนการรับคืนสินค้า			
Dr. สินค้ารับคืนและส่วนลด	15.-	Dr. สินค้ารับคืนและส่วนลด	15.-
Cr. เงินสด	15.-	Cr. เงินสด	15.-
3. รับคืนสินค้า เนื่องจากสินค้ามีปัญหา			
ตัวอย่าง: สินค้าที่ขายไปชิ้นละ 9.50 บาท ชำรุด จึงรับสินค้ามา 4 ชิ้น (สินค้ามีต้นทุนขายชิ้นละ 7 บาท)			
Dr. สินค้ารับคืนและส่วนลด	38.-	Dr. สินค้ารับคืนและส่วนลด	38.-
Cr. เงินสด	38.-	Cr. เงินสด	38.-
		Dr. สินค้า	28.-
		Cr. ต้นทุนขาย	28.-
4. ถูกหนี้การค้าชำระหนี้ภายในระยะเวลาการค้าส่วนลด			
ตัวอย่าง: ถูกหนี้ชำระหนี้ค่าซื้อสินค้า 10,000 บาท และได้ส่วนลดตามเงื่อนไข 2/10,n/30			
Dr. เงินสด	9,800.-	Dr. เงินสด	9,800.-
Dr. ส่วนลดจ่าย	200.-	Dr. ส่วนลดจ่าย	200.-
Cr. ลูกหนี้การค้า	10,000.-	Cr. ลูกหนี้การค้า	10,000.-
5. ซื้อสินค้ามาจำหน่าย			
ตัวอย่าง: ซื้อสินค้า 1,000 ชิ้น ราคาชิ้นละ 7.50 บาท เป็นเงินสด ได้ส่วนลดการค้าชิ้นละ 50 สตางค์			
Dr. ซื้อ	7,000.-	Dr. สินค้า	7,000.-
Cr. เงินสด	7,000.-	Cr. เงินสด	7,000.-
6. ขอส่วนลด เนื่องจากสินค้าที่ซื้อมามีปัญหา			
ตัวอย่าง: สินค้าที่ซื้อมามีตำหนิเล็กน้อย จึงได้รับส่วนลด 100 บาท แทนการส่งคืนสินค้า			
Dr. เงินสด	100.-	Dr. เงินสด	100.-
Cr. สินค้าส่งคืนและส่วนลด	100.-	Cr. สินค้า	100.-

การบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด	การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง
7. การส่งคืนสินค้าที่ปัญหา	
ตัวอย่าง: สินค้าที่ซื้อมาชิ้นละ 7 บาท ชำรุดมาก จึงส่งคืนไป 100 ชิ้น	
Dr. เงินสด 700.- Cr. สินค้าส่งคืนและส่วนลด 700.-	Dr. เงินสด 700.- Cr. สินค้า 700.-
8. ชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ภายในระยะเวลาได้รับส่วนลด	
ตัวอย่าง: ชำระหนี้ค่าซื้อสินค้า 10,000 บาท และได้รับส่วนลดตามเงื่อนไข 2/10,n/30	
Dr. เจ้าหนี้การค้า 10,000.- Cr. เงินสด 9,800.- Cr. ส่วนลดรับ 200.-	Dr. เจ้าหนี้การค้า 10,000.- Cr. เงินสด 9,800.- Cr. ส่วนลดรับ 200.-
9. จ่ายค่าขนส่ง	
ตัวอย่าง: จ่ายค่าขนส่งสินค้าไปให้ลูกค้า 1,000 บาท เป็นเงินสด	
Dr. ค่าขนส่ง (ออก) 1,000.- Cr. เงินสด 1,000.-	Dr. ค่าขนส่ง (ออก) 1,000.- Cr. เงินสด 1,000.-
ตัวอย่าง: จ่ายค่าขนส่งสินค้าเมื่อซื้อสินค้ามาจำหน่าย 1,000 บาท เป็นเงินสด	
Dr. ค่าขนส่ง (เข้า) 1,000.- Cr. เงินสด 1,000.-	Dr. ค่าขนส่ง (เข้า) 1,000.- Cr. เงินสด 1,000.- หรือ (คู่มือบัญชี) Dr. สินค้า 1,000.- Cr. เงินสด 1,000.-

หมายเหตุ:

การคำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด (แบบเมื่อสิ้นงวด) และการคำนวณหามูลค่าต้นทุนขาย (แบบต่อเนื่อง) มี 4 วิธี คือ 1) ราคาจริง 2) เข้าก่อนออกก่อน 3) เข้าหลังออกก่อน และ 4) ถัวเฉลี่ย

การบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด	การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง
1. พิจารณาเฉพาะการขายและรับคืนสินค้าเท่านั้น	1. พิจารณาทุกรายการที่มีการเดบิตหรือเครดิตสินค้า
2. คำนวณภาพรวมของทั้งงวดบัญชี โดยไม่คำนึงถึงเวลาจริงในการซื้อขายสินค้าของภายในงวดบัญชีนั้น	2. คำนวณตามเวลาการซื้อขายสินค้าจริง

การปิดบัญชีเพื่อทำงบกำไรขาดทุนของกิจการพาณิชย์กรรม

การบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด	การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง
1. โอนปิดบัญชีรายได้และบัญชีค่าใช้จ่ายที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต เข้าบัญชีกำไรขาดทุน	
Dr. ค่าขาย (400) Dr. รายได้.....(4xx) Dr. ส่วนลดรับ (500.1) Dr. สินค้าส่งคืนและส่วนลด (500.2) Dr. สินค้า (1xx) * ปลายงวด * Cr. กำไรขาดทุน	Dr. ค่าขาย (400) Dr. รายได้.....(4xx) Dr. ส่วนลดรับ (500.1) Cr. กำไรขาดทุน
2. โอนปิดบัญชีค่าใช้จ่ายและบัญชีรายได้ที่มียอดคงเหลือด้านเดบิต เข้าบัญชีกำไรขาดทุน	
Dr. กำไรขาดทุน Cr. ชื้อ (500) Cr. ค่าใช้จ่าย....(5xx) Cr. ส่วนลดจ่าย (400.1) Cr. สินค้ารับคืนและส่วนลด (400.2) Cr. สินค้า (1xx) * ต้นงวด *	Dr. กำไรขาดทุน Cr. ต้นทุนขาย (500) Cr. ค่าใช้จ่าย....(5xx) Cr. ส่วนลดจ่าย (400.1) Cr. สินค้ารับคืนและส่วนลด (400.2)
3. โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุน	
<u>กรณีกำไร</u> Dr. กำไรขาดทุน Cr. ทุน <u>กรณีขาดทุน</u> Dr. ทุน Cr. กำไรขาดทุน	<u>กรณีกำไร</u> Dr. กำไรขาดทุน Cr. ทุน <u>กรณีขาดทุน</u> Dr. ทุน Cr. กำไรขาดทุน
4. โอนปิดบัญชีเบิกใช้ส่วนตัว	
Dr. ทุน Cr. เบิกใช้ส่วนตัว	Dr. ทุน Cr. เบิกใช้ส่วนตัว

การบันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด		การบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง	
5. ท่างบกำไรขาดทุน			
ค่าขาย	10,000	ค่าขาย	10,000
หัก ส่วนลดจ่าย	200	หัก ส่วนลดจ่าย	200
หัก สินค้ารับคืนและส่วนลด	<u>500</u>	หัก สินค้ารับคืนและส่วนลด	<u>500</u>
ค่าขายสุทธิ	9,300	ค่าขายสุทธิ	9,300
หัก ต้นทุนขาย		หัก ต้นทุนขาย	7,200
สินค้าคงเหลือต้นงวด	2,000	หัก ส่วนลดรับ	<u>100</u>
บวก ซื้อ	6,000	ต้นทุนขายสุทธิ	<u>7,100</u>
หัก ส่วนลดรับ	100	กำไรขั้นต้น	2,200
หัก สินค้าส่งคืนและส่วนลด	<u>300</u>	หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
ซื้อสุทธิ	<u>5,600</u>	ค่าใช้จ่ายในการขาย	800
สินค้ามีไว้เพื่อขาย	7,600	ค่าเสื่อมราคา	500
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>500</u>	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	<u>200</u>
ต้นทุนขาย	<u>7,100</u>	รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>1,500</u>
กำไรขั้นต้น	2,200	กำไรจากการดำเนินงาน	<u>700</u>
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
ค่าใช้จ่ายในการขาย	800		
ค่าเสื่อมราคา	500		
วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	<u>200</u>		
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>1,500</u>		
กำไรจากการดำเนินงาน	<u>700</u>		

กิจการแห่งหนึ่งมีสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548 จำนวน 2,000 ชิ้น ราคาทุนชิ้นละ 50 บาท และในระหว่างเดือนมกราคม 2549 มีรายการค้าเกิดขึ้นดังนี้

- วท. 1 ซื้อสินค้า 2,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 55 บาท เป็นเงินเชื่อ และได้รับส่วนลดการค้าชิ้นละ 3 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/45
- วท. 2 ขายสินค้า 1,500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 70 บาท เป็นเงินสด และให้ส่วนลดการค้า 10%
- วท. 4 ลูกค้าที่ซื้อสินค้าวันที่ 2 นำสินค้ามาคืน 200 ชิ้น เนื่องจากได้รับสินค้าผิดแบบ
- วท. 5 ขอส่วนลด 1,000 บาท แทนการส่งคืนสินค้าที่ซื้อมาในวันที่ 1 เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายเล็กน้อย
- วท. 7 ซื้อสินค้า 1,500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 56 บาท เป็นเงินเชื่อ และได้รับส่วนลดการค้าชิ้นละ 3 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/45
- วท. 9 คืนสินค้าที่ซื้อมาในวันที่ 7 จำนวน 500 ชิ้น เนื่องจากสินค้าชำรุดเสียหายมาก
- วท. 14 ขายสินค้า 2,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 70 บาท เป็นเงินเชื่อ และให้ส่วนลดการค้า 10% เงื่อนไขการชำระเงิน 1/10, n/30
- วท. 15 จ่ายชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าวันที่ 1
- วท. 16 ลูกค้าที่ซื้อสินค้าในวันที่ 14 ขอส่วนลดเพิ่มอีก 1,000 บาท เนื่องจากสินค้าที่ส่งไปชำรุดเป็นบางส่วน
- วท. 23 รับชำระหนี้ค่าขายสินค้าในวันที่ 14
- วท. 27 ซื้อสินค้าจำนวน 500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 57 บาท เป็นเงินเชื่อ เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/45

ข้อที่ 1

ศิริการคำ

งบดุล

ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2544

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	200,000	เจ้าหนี้การค้า	148,000
ลูกหนี้การค้า	100,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินค้า	50,000	ทุน	300,000
วัสดุสิ้นเปลือง	10,000		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	360,000		
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์			
อุปกรณ์สำนักงาน	100,000		
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	(12,000)		
รวมที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	88,000		
รวมสินทรัพย์	448,000	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	448,000

หมายเหตุ: สินค้ามีจำนวน 100 ชิ้นๆ ละ 500 บาท

ผังบัญชี

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
100	เงินสด	400	ขาย
102	ลูกหนี้การค้า	400.1	ส่วนลดจ่าย
102	สินค้า	400.2	สินค้ารับคืนและส่วนลด
103	วัสดุสิ้นเปลือง	500	ซื้อ (ต้นทุนขาย)
110	อุปกรณ์สำนักงาน	500.1	ส่วนลดรับ
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	500.2	สินค้าส่งคืนและส่วนลด
200	เจ้าหนี้การค้า	501	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร
300	ทุน	502	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน
301	เบิกใช้ส่วนตัว	503	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป
302	กำไรขาดทุน		

ในเดือนมกราคม 2545 ศิริการค้ำมีรายการค้าดังต่อไปนี้

- 1 ซื้อสินค้าจำนวน 100 ชิ้น เป็นเงินเชื่อในราคาชั้นละ 505 บาท โดยได้รับส่วนลดการค้าชั้นละ 1 บาท โดยมีเงื่อนไขการชำระเงิน 2/15,n/45
- 2 ลูกหนี้จ่ายชำระหนี้ 65,000 บาท โดยได้รับส่วนลดตามเงื่อนไขการชำระเงิน 2/10,n/30
- 4 ซื้อสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 100 ชิ้น ในราคาชั้นละ 502 บาท
- 5 ขายสินค้าจำนวน 50 ชิ้นเป็นเงินสดในราคาชั้นละ 750 บาท โดยให้ส่วนลดการค้า 2% (นำสินค้าที่ซื้อมาวันที่ 1 ไปจำหน่าย)
- 6 สินค้าที่ซื้อเป็นเงินสดในวันที่ 4 ชำรุดเล็กน้อย จึงขอส่วนลดจากผู้ขายแทนการส่งคืนสินค้าจำนวน 100 บาท
- 7 ขายสินค้าจำนวน 100 ชิ้นเป็นเงินเชื่อในราคาชั้นละ 750 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10,n/30 (นำสินค้าคงเหลือต้นงวดไปจำหน่าย)
- 8 ขายสินค้าจำนวน 50 ชิ้นเป็นเงินเชื่อในราคาชั้นละ 750 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10,n/30 (นำสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 4 ไปจำหน่าย)
- 9 ลูกหนี้จ่ายชำระหนี้เดิม 35,000 บาท โดยได้รับส่วนลดตามเงื่อนไขการชำระเงิน 2/10,n/30
- 10 ให้ส่วนลดแก่ลูกค้า 750 บาท เนื่องจากสินค้าที่ขายในวันที่ 7 ชำรุดมากจำนวน 1 ชิ้น โดยไม่ได้รับสินค้าคืน
- 14 ซื้อสินค้าจำนวน 100 ชิ้น เป็นเงินเชื่อในราคาชั้นละ 504 บาท มีเงื่อนไขการชำระเงิน 2/15,n/45
- 15 จ่ายชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าในวันที่ 1
- 16 รับชำระหนี้จากการขายสินค้าในวันที่ 7 และเจ้าของเบิกเงินสดไปใช้จ่าย 5,000 บาท
- 17 รับชำระหนี้จากการขายสินค้าในวันที่ 8
- 18 ขายอุปกรณ์สำนักงานเก่าที่ไม่ได้ใช้แล้วเป็นเงินสดในราคา 7,000 บาท
- 20 ซื้ออุปกรณ์สำนักงานใหม่มาเพิ่ม 5,000 บาท เป็นเงินเชื่อ และซื้อวัสดุสิ้นเปลือง 5,000 บาทเป็นเงินสด
- 26 ขายสินค้าจำนวน 50 ชิ้นเป็นเงินสดในราคาชั้นละ 750 บาท โดยให้ส่วนลดการค้า 2% (นำสินค้าที่ซื้อมาวันที่ 14 ไปจำหน่าย)
- 27 ขายสินค้าอีก 100 ชิ้นเป็นเงินเชื่อในราคาชั้นละ 750 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10,n/30 (นำสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 4 จำนวน 50 ชิ้น และวันที่ 14 จำนวน 50 ชิ้นไปจำหน่าย)
- 28 จ่ายชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าในวันที่ 14 และซื้อสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 100 ชิ้น ในราคาชั้นละ 503 บาท
- 30 จ่ายเงินสดเป็นค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 10,000 บาท

รายการปรับปรุง

1. คิดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร เดือนมกราคม 1,000 บาท
2. วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ ณ 31 มกราคม 2545 จำนวน 6,000 บาท

คำสั่ง: ให้บันทึกรายการค้า ปรับปรุงรายการ พร้อมทั้งจัดทำงบกำไรขาดทุนและงบดุลประจำงวด 1 เดือนของศิริการค้ำ

ข้อที่ 2

บัญชีการค้า มีสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นในวันที่ 31 ตุลาคม 2546 ในบัญชีต่าง ๆ ดังนี้

เลขที่	ชื่อบัญชี	ยอดคงเหลือ
100	เงินสด	200,000.-
101	ลูกหนี้การค้า	130,000.-
102	วัสดุสิ้นเปลือง	2,000.-
103	สินค้าคงเหลือ (100 ชิ้น ๆ ละ 400.-)	40,000.-
110	อุปกรณ์สำนักงาน	50,000.-
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์สำนักงาน	5,000.-
200	เจ้าหนี้การค้า	40,000.-
210	เจ้าหนี้เงินกู้	100,000.-
300	ทุน	277,000.-
301	กำไรขาดทุน	-
302	เบิกใช้ส่วนตัว	-
400	ขาย	-
400.1	ส่วนลดจ่าย	-
400.2	สินค้ารับคืนและส่วนลด	-
500	ซื้อ	-
500.1	ส่วนลดรับ	-
500.2	สินค้าส่งคืนและส่วนลด	-
501	ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	-
502	ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์สำนักงาน	-
503	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	-

รายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน 2546 มีดังนี้

วันที่

รายการ

- 1 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 150 ชิ้น ราคาชิ้นละ 402 บาท ได้รับส่วนลดการค้าชิ้นละ 1 บาท
- 2 ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเป็นเงินเชื่อ 5,000 บาท
- 4 รับชำระหนี้จากลูกหนี้จำนวน 50,000 บาท ให้ส่วนลดตามเงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 5 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 75 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 500 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 6 ชำระหนี้เจ้าหนี้เงินกู้ 10,000 บาท
- 7 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ 100 ชิ้นๆละ 402 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/30
- 8 คืนสินค้าที่ซื้อวันที่ 7 จำนวน 5 ชิ้นเนื่องจากสินค้าชำรุด
- 9 ขอส่วนลดจากการซื้อสินค้าวันที่ 1 จากผู้ขายจำนวน 401 บาท แทนการส่งคืนสินค้ามีค่านี 1 ชิ้น
- 10 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 100 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 500 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 12 ลูกค้าส่งคืนสินค้าที่ซื้อวันที่ 10 จำนวน 2 ชิ้นเนื่องจากสินค้าชำรุด
- 16 ขายสินค้าเป็นเงินสด 50 ชิ้น ชิ้นละ 500 บาท
- 21 จ่ายชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าวันที่ 7
- 23 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ 50 ชิ้นๆ ละ 403 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/30
- 25 เจ้าของกิจการเบิกเงินสดไปใช้ส่วนตัว 15,000 บาท
- 27 ขายอุปกรณ์สำนักงานเก่าที่ไม่ได้ใช้แล้วเป็นเงินสด 5,000 บาท
- 29 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 100 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 500 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 30 จ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารและขาย 7,000 บาท

รายการปรับปรุง

ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน 400 บาท และวัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ ณ ต้นเดือน 1,500 บาท

คำสั่งให้บันทึกรายการค้าเดือนพฤศจิกายนและจัดทำงบการเงินตามวงจรมบัญชี โดย

1. ให้บันทึกบัญชีสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวดและคำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือแบบ
 - 1.1 FIFO
 - 1.2 LIFO
 - 1.3 เฉลี่ย
2. ให้บันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง และคำนวณหาต้นทุนขายแบบ
 - 2.1 FIFO
 - 2.2 LIFO
 - 2.3 เฉลี่ย

ข้อที่ 3 สุรนาธิการค้า มียอดคงเหลือในบัญชีต่างๆ ณ วันที่ 28 ก.พ. 2548 ตามผังบัญชีต่อไปนี้

เลขที่	ชื่อบัญชี	ยอดคงเหลือ
100	เงินสด	700,000.-
101	ลูกหนี้การค้า	50,000.-
102	วัสดุสิ้นเปลือง	500.-
103	สินค้าคงเหลือ (400 ชิ้น ๆ ละ 1,000.-)	400,000.-
110	อุปกรณ์สำนักงาน	50,000.-
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม – อุปกรณ์สำนักงาน	????.-
200	เจ้าหนี้การค้า	120,000.-
201	เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคาร	150,000.-
300	ทุน	929,500.-
301	กำไรขาดทุน	-
302	เบิกใช้ส่วนตัว	-
400	ขาย	-
400.1	ส่วนลดจ่าย	-
400.2	สินค้ารับคืนและส่วนลด	-
500	ต้นทุนขาย (แบบต่อเนื่อง) หรือ ซื้อ (แบบสิ้นงวด)	-
500.1	ส่วนลดรับ	-
500.2	สินค้าส่งคืนและส่วนลด (เฉพาะแบบสิ้นงวด)	-
501	ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	-
502	ดอกเบี้ยเงินกู้	-
503	ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์สำนักงาน	-
504	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	-

ในระหว่างเดือนมีนาคม 2548 สุรนาธิการค้ามีรายการค้าดังนี้

วันที่

รายการ

- ซื้อสินค้าจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,015 บาท และได้รับส่วนลดการค้าขั้นสุด 5 บาทเป็นเงินเชื่อ มีเงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/30
- ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,200 บาท และให้ส่วนลดการค้า 10% เงื่อนไขการชำระเงิน 1/10, n/30
- ขอส่วนลด 10,000 บาท จากการซื้อสินค้าเมื่อวันที่ 1 มีนาคม เนื่องจากสินค้าชำรุดบางส่วน
- รับชำระหนี้เก่า 50,000 บาท โดยให้ส่วนลดตามเงื่อนไขการชำระเงิน 1/10, n/30
- ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 800 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,200 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 1/10, n/30

วันที่

รายการ

- 7 รับสินค้าคืนจำนวน 100 ชิ้น เนื่องจากส่งสินค้าให้ผิดสีในวันที่ 5 มีนาคม 2548
- 8 ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองด้วยเงินสด 2,500 บาท
- 9 กู้เงินจากธนาคารเพิ่มเติมอีก 100,000 บาท
- 10 จ่ายชำระหนี้เจ้าหนี้การค้าซึ่งเป็นค่าซื้อสินค้าเมื่อเดือนก่อน 120,000 บาท โดยได้รับส่วนลดตามเงื่อนไข 2/15,n/30
- 11 รับชำระหนี้ค่าซื้อสินค้า ในการขายสินค้าวันที่ 2 มีนาคม 2548
- 12 ซื้อสินค้าจำนวน 2,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,020 บาท และได้รับส่วนลดการค้าขั้นสุด 5 บาทเป็นเงินเชื่อ มีเงื่อนไขการชำระเงิน 2/15,n/30
- 13 ขายสินค้าเป็นเงินสด 400 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,200 บาท
- 14 รับชำระหนี้ค่าซื้อสินค้า ในการขายสินค้าวันที่ 5 มีนาคม 2548
- 15 จ่ายชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าในวันที่ 1 มีนาคม 2548
- 16 ให้ส่วนลด 400 บาทให้กับลูกค้าที่ซื้อสินค้าไปเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2548 เนื่องจากสินค้ามีตำหนิเล็กน้อย
- 17 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,200 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 1/10,n/30
- 18 ซื้อสินค้าจำนวน 1,500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,025 บาท และได้รับส่วนลดการค้าขั้นสุด 5 บาทเป็นเงินเชื่อ มีเงื่อนไขการชำระเงิน 2/15,n/30
- 19 ซื้ออุปกรณ์สำนักงานเพิ่ม 10,000 บาทแต่ยังไม่ได้จ่ายชำระเงิน
- 20 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 2,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,200 บาท และให้ส่วนลดการค้า 10% เงื่อนไขการชำระเงิน 1/10,n/30
- 21 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 200 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,200 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 1/10,n/30
- 22 ให้ส่วนลด 10,800 บาท เนื่องจากสินค้าที่ขายให้วันที่ 20 มีนาคม 2548 ชำรุด โดยไม่ได้รับสินค้าคืน
- 23 ซื้อสินค้าจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 1,030 บาท และได้รับส่วนลดการค้าขั้นสุด 5 บาทเป็นเงินเชื่อ มีเงื่อนไขการชำระเงิน 2/15,n/30
- 24 เจ้าของกิจการเบิกเงินสดไปใช้ส่วนตัว 50,000 บาท
- 25 จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 20,000 บาทเป็นเงินสด
- 26 รับชำระหนี้ค่าซื้อสินค้า ในการขายสินค้าวันที่ 17 มีนาคม 2548
- จ่ายชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าในวันที่ 12 มีนาคม 2548
- 30 ชำระหนี้เงินกู้ธนาคาร 200,000 บาท และจ่ายดอกเบี้ยอีก 2,500 บาทเป็นเงินสด
- 31 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 995 บาท

รายการปรับปรุง

- วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 600 บาท
- ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรเดือนมีนาคม 2547 จำนวน 1,100 บาท

ข้อที่ 4 ไทยพาณิชย์ มียอดคงเหลือในบัญชีต่างๆ ณ วันที่ 1 พ.ย. 2548 ตามผังบัญชีต่อไปนี้

เลขที่	ชื่อบัญชี	ยอดคงเหลือ
100	เงินสด	106,000.-
101	ลูกหนี้การค้า	15,000.-
102	สินค้าคงเหลือ (500 ชิ้น ๆ ละ 200.-)	100,000.-
110	อุปกรณ์สำนักงาน	100,000.-
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม – อุปกรณ์สำนักงาน	1,000.-
200	เจ้าหนี้การค้า	20,000.-
201	เจ้าหนี้เงินกู้ธนาคาร	200,000.-
300	ทุน	100,000.-
301	กำไรขาดทุน	-
400	ค่าขาย	-
400.1	ส่วนลดจ่าย	-
400.2	สินค้ารับคืนและส่วนลด	-
500	ซื้อ (ต้นทุนขาย)	-
500.1	ส่วนลดรับ	-
500.2	สินค้าส่งคืนและส่วนลด	-
501	ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	-
502	ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์สำนักงาน	-

ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548 ไทยพาณิชย์มีรายการค้าดังนี้
วันที่

- 1 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 300 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 250 บาท และให้ส่วนลดการค้า 10% เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 2 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 205 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/30
- 3 ลูกหนี้ที่ซื้อสินค้าในวันที่ 1 พฤศจิกายน ขอส่วนลด 1,500 บาท เนื่องจากสินค้ามีตำหนิเล็กน้อย
- 6 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 250 บาท และให้ส่วนลดการค้า 10% เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 7 ขอส่วนลด 3,500 บาท จากการซื้อสินค้าในวันที่ 2 พฤศจิกายน เนื่องจากสินค้าชำรุดบางส่วน
- 9 ขายสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 400 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 220 บาท
- 10 รับชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าในวันที่ 1 พฤศจิกายน
- 11 ลูกหนี้ที่ซื้อสินค้าเงินสดในวันที่ 9 พฤศจิกายน นำสินค้ามาคืน 50 ชิ้น เนื่องจากสินค้าผิดแบบ

วันที่

รายการ

- 12 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 210 บาท ได้ส่วนลดการค้าชิ้นละ 5 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/30
- 13 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 250 บาท และให้ส่วนลดการค้า 10% เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 14 ซื้อสินค้าเป็นเงินสดจำนวน 400 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 202 บาท
- 15 กู้เงินจากธนาคารเพิ่มเติมอีก 100,000 บาท
- 16 ชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าวันที่ 2 พฤศจิกายน
- 18 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 215 บาท ได้ส่วนลดการค้าชิ้นละ 5 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 2/15, n/30
- 19 ส่งสินค้าคืนจำนวน 100 ชิ้น เนื่องจากสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน ชำรุด
- 20 ขายสินค้าเป็นเงินสด 500 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 215 บาท
- 29 จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 40,000 บาทเป็นเงินสด

รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวดบัญชี

- ❖ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรเดือนพฤศจิกายน 2548 จำนวน 1,000 บาท

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

การบัญชีสำหรับกิจการอุตสาหกรรม

204 221 การบัญชี
อ.ชนิศ มณีรัตน์รุ่งโรจน์

เนื้อหา

- ✦ รู้จักระบบบัญชีธุรกิจผลิตสินค้า
- ✦ การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด
- ✦ การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้าแบบต่อเนื่อง

รู้จักระบบบัญชีธุรกิจผลิตสินค้า

- ✦ อะไรที่ต่างจากเดิม (ต้นทุนขาย/สินทรัพย์หมุนเวียน)
- ✦ ส่วนประกอบของต้นทุนการผลิต
- ✦ วงจรต้นทุน
- ✦ ประเภทของการบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิต

ความแตกต่างของต้นทุนขาย

พาณิชย์กรรม		ผลิต	
สินค้าคงเหลือต้นงวด	10,000	สินค้าคงเหลือต้นงวด	10,000
บวก ซื้อสินค้า	100,000	บวก ต้นทุนการผลิตสินค้า	100,000
ต้นทุนสินค้ามีไว้เพื่อขาย	110,000	ต้นทุนสินค้ามีไว้เพื่อขาย	110,000
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	5,000	หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	5,000
ต้นทุนขาย	105,000	ต้นทุนขาย	105,000

ส่วนประกอบของต้นทุนการผลิตสินค้า

- ✦ วัสดุโดยตรง: สิ่งที่มีมาเพื่อใช้ผลิตสินค้าในปริมาณมาก และสามารถคำนวณปริมาณการใช้ต่อสินค้า หน่วยได้
- ✦ ค่าแรงงานทางตรง: ค่าตอบแทนสำหรับผู้ผลิตสินค้าโดยตรง
- ✦ ค่าใช้จ่ายในการผลิต (โทหุ่ยการผลิต): ต้นทุนอื่นๆ ที่ไม่ใช่วัสดุโดยตรงและค่าแรงทางตรง เช่น
 - ๕ วัสดุทางอ้อม: สิ่งที่มีมาใช้ในการผลิตสินค้าในปริมาณเล็กน้อย
 - ๕ ค่าแรงทางอ้อม: ค่าตอบแทนสำหรับผู้ช่วยความสะอาดในการผลิต
 - ๕ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต: เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าซ่อมแซม ค่าสาธารณูปโภค สวัสดิการ ค่าเช่าสินทรัพย์อาวร

วงจรต้นทุน

วัสดุโดยตรง
ค่าแรงทางตรง
ค่าใช้จ่ายในการผลิต

ความแตกต่างของสินทรัพย์หมุนเวียน

พาณิชย์กรรม		ผลิต	
เงินสด	xxx	เงินสด	xxx
ลูกหนี้	xxx	ลูกหนี้	xxx
สินค้าสำเร็จรูป	xxx	วัสดุ	xxx
วัสดุสิ้นเปลือง	xxx	งานระหว่างทำ	xxx
		สินค้าสำเร็จรูป	xxx
		วัสดุสิ้นเปลือง	xxx

ประเภทการบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้า

- ✦ การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตแบบต่อเนื่อง
- ✦ การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตแบบเมื่อสิ้นงวด

การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้าแบบเมื่อสิ้นงวด

1. บันทึกต้นทุนการจัดหาปัจจัยการผลิต
2. บันทึกการโอนปัจจัยการผลิตสู่การผลิต
3. บันทึกการสำรวจปัจจัยการผลิตคงเหลือ
4. บันทึกการโอนสินค้าที่ผลิตเสร็จเข้าสู่สต็อก
5. บันทึกการปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย

- ✳️ หลังจากนั้นโอนปิดกำไรหรือขาดทุนเข้าทุนตามปกติ
- ✳️ ทำงบต้นทุนการผลิตและงบกำไรขาดทุน
- ✳️ หายอดคงเหลือที่ว่างดุล

โรงงาน.....		งบต้นทุนการผลิต	
ประจำงวด.....	สิ้นสุดวันที่.....		
วัตถุดิบทางตรงต้นงวด	10,000		
บวก ซื้อวัตถุดิบทางตรง	200,000		
หัก วัตถุดิบทางตรงปลายงวด	<u>15,000</u>		
วัตถุดิบทางตรงที่ใช้ไปในการผลิต		195,000	
ค่าแรงงานทางตรง		200,000	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต			
ค่าวัตถุดิบทางอ้อม	20,000		
ค่าแรงงานทางอ้อม	50,000		
ค่าเช่าโรงงาน	10,000		
ค่าเสื่อมราคา	40,000		
	<u>5,000</u>		
		<u>125,000</u>	
รวมต้นทุนการผลิตนำเข้างานระหว่างทำ		520,000	
บวก งานระหว่างทำต้นงวด		5,000	
หัก งานระหว่างทำปลายงวด		<u>7,000</u>	
ต้นทุนการผลิต		<u>518,000</u>	

โรงงาน.....		งบกำไรขาดทุน	
ประจำงวด.....	สิ้นสุดวันที่.....		
ค่าขาย			1,000,000
ต้นทุนขาย			
สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	50,000		
บวก ต้นทุนการผลิตสินค้า	518,000		
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>40,000</u>		
ต้นทุนขาย			<u>528,000</u>
กำไรขั้นต้น			472,000
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน			
			<u>250,000</u>
กำไรจากการดำเนินงาน			<u>222,000</u>

โรงงาน.....		งบดุล	
ประจำวันที่.....	สิ้นสุดวันที่.....		
สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
เงินสด	10,000	หนี้สินหมุนเวียน	
ลูกหนี้การค้า	5,000		8,000
วัตถุดิบทางตรง	6,000	หนี้สินระยะยาว	
งานระหว่างทำ	7,000		20,000
สินค้าสำเร็จรูป	<u>10,000</u>	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	38,000	ทุน	90,000
สินทรัพย์ถาวร			
	100,000		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>20,000</u>		
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	80,000		
รวมสินทรัพย์	<u>118,000</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>118,000</u>

การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้าแบบต่อเนื่อง

1. บันทึกต้นทุนการจัดหาปัจจัยการผลิต
2. บันทึกการโอนปัจจัยการผลิตสู่การผลิต
3. บันทึกการโอนสินค้าที่ผลิตเสร็จเข้าสู่สต็อก
4. บันทึกการโอนสินค้าสำเร็จรูปไปขาย

- ✳️ ขั้นตอนอื่นๆ ในการบันทึกแบบต่อเนื่องใช้หลักการเดิม
- ✳️ ขั้นตอนการสรุปผล
 - ✳️ ปรับปรุง
 - ✳️ ปิดบัญชีทำงบต้นทุนการผลิตและงบกำไรขาดทุน
 - ✳️ หายอดคงเหลือที่ว่างดุล

โรงงาน.....		งบต้นทุนการผลิต	
ประจำงวด.....	สิ้นสุดวันที่.....		
วัตถุดิบทางตรงที่ใช้ไปในการผลิต		100,000	
ค่าแรงงานทางตรง		500,000	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต			
ค่าวัตถุดิบทางอ้อมที่ใช้ไป	20,000		
ค่าแรงงานทางอ้อม	50,000		
ค่าเช่าโรงงาน	10,000		
ค่าเสื่อมราคา	40,000		
	<u>5,000</u>		
		<u>125,000</u>	
รวมต้นทุนการผลิตนำเข้างานระหว่างทำ		725,000	
บวก งานระหว่างทำต้นงวด		5,000	
หัก งานระหว่างทำปลายงวด		<u>7,000</u>	
ต้นทุนการผลิต		<u>723,000</u>	

โครงการ.....	
งบกำไรขาดทุน	
ประจำงวด.....	สิ้นสุดวันที่.....
ค่าขาย	10,000,000
ต้นทุนขาย	<u>3,500,000</u>
กำไรขั้นต้น	6,500,000
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	
	<u>4,500,000</u>
กำไรจากการดำเนินงาน	<u>2,000,000</u>

โครงการ.....		
งบดุล		
ประจำวันที่.....		
สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น
เงินสด	10,000	หนี้สินหมุนเวียน
ลูกหนี้การค้า	5,000	
วัตถุดิบทางตรง	6,000	หนี้สินระยะยาว
งานระหว่างทำ	7,000	
สินค้าสำเร็จรูป	10,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	38,000	ทุน
สินทรัพย์ถาวร		
	100,000	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>20,000</u>	
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	<u>80,000</u>	
รวมสินทรัพย์	<u>118,000</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น
		<u>118,000</u>

การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิต

แบบเมื่อสิ้นงวด		แบบต่อเนื่อง	
1. บันทึกการจ่ายค่าปัจจัยการผลิต			
1.1. วัตถุดิบทางตรง (ตัวอย่าง: ซื้อวัตถุดิบทางตรงเป็นเงินสด 50,000 บาท)			
Dr. ซื้อวัตถุดิบทางตรง (5xx)	50,000	Dr. วัตถุดิบทางตรง (1xx)	50,000
Cr. เงินสด	50,000	Cr. เงินสด	50,000
1.2. ค่าแรงงานทางตรง (ตัวอย่าง: จ่ายค่าแรงงานฝ่ายการผลิตเป็นเงินสด 5,000 บาท)			
Dr. ค่าแรงทางตรง (5xx)	5,000	Dr. ค่าแรงทางตรง (5xx)	5,000
Cr. เงินสด	5,000	Cr. เงินสด	5,000
1.3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต (ตัวอย่าง: จ่ายค่าแรงงานทางอ้อม 500 บาทและซื้อวัตถุดิบทางอ้อม 1,000 บาทเป็นเงินสด พร้อมทั้งปรับปรุงค่าเสื่อมราคาโรงงานและเครื่องจักร 8,000 บาท)			
Dr. ค่าแรงทางอ้อม (5xx)	500	Dr. ค่าแรงทางอ้อม (5xx)	500
Dr. ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม (5xx)	1,000	Dr. วัตถุดิบทางอ้อม (1xx)	1,000
Cr. เงินสด	1,500	Cr. เงินสด	1,500
Dr. ค่าเสื่อมราคาโรงงานฯ (5xx)	8,000	Dr. ค่าเสื่อมราคาโรงงานฯ (5xx)	8,000
Cr. ค่าเสื่อมราคาสะสมโรงงาน	8,000	Cr. ค่าเสื่อมราคาสะสมโรงงาน	8,000
2. บันทึกการโอนปัจจัยการผลิตเข้าสู่การผลิต			
Dr. ต้นทุนการผลิต (5xx)	67,000	Dr. งานระหว่างทำ (1xx)	65,500
Cr. วัตถุดิบทางตรง-ต้นงวด (1xx)	2,000	Cr. วัตถุดิบทางตรง (1xx)	51,000
Cr. งานระหว่างทำ-ต้นงวด (1xx)	500	Cr. ค่าแรงทางตรง (5xx)	5,000
Cr. ซื้อวัตถุดิบทางตรง (5xx)	50,000	Cr. ค่าแรงทางอ้อม (5xx)	500
Cr. ค่าแรงทางตรง (5xx)	5,000	Cr. ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม (5xx)	1,000
Cr. ค่าแรงทางอ้อม (5xx)	500	Cr. ค่าเสื่อมราคาโรงงานฯ (5xx)	8,000
Cr. ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม (5xx)	1,000		
Cr. ค่าเสื่อมราคาโรงงานฯ (5xx)	8,000		
3. บันทึกการสำรวจปัจจัยการผลิตคงเหลือ (จำนวนเงินได้มาจากการตรวจนับ ณ วันสิ้นงวด)			
Dr. วัตถุดิบทางตรง-ปลายงวด (1xx)	1,000	ไม่ต้องทำ	
Dr. งานระหว่างทำ-ปลายงวด (1xx)	800		
Cr. ต้นทุนการผลิต (5xx)	1,800		
4. บันทึกการโอนสินค้าที่ผลิตเสร็จเข้าสู่สต็อก			
Dr. ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป (5xx)	65,200	Dr. สินค้าสำเร็จรูป (1xx)	64,700
Cr. ต้นทุนการผลิต (5xx)	65,200	Cr. งานระหว่างทำ (1xx)	64,700
5. บันทึกการขายสินค้า - เหมือนของกิจการพาณิชย์กรรม			
6. บันทึกการปิดบัญชีเพื่อทำงานต้นทุนการผลิตและงบกำไรขาดทุน			
6.1. โอนปิดบัญชีรายได้และบัญชีค่าใช้จ่ายที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต เข้าบัญชีกำไรขาดทุน - เหมือนของกิจการพาณิชย์กรรม			

แบบเมื่อสิ้นงวด		แบบต่อเนื่อง	
6.2. โอนปิดบัญชีค่าใช้จ่ายและบัญชีรายได้ที่มียอดคงเหลือด้านเดบิต เข้าบัญชีกำไรขาดทุน			
Dr. กำไรขาดทุน		Dr. กำไรขาดทุน	
Cr. ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป-ต้นงวด (5xx)		Cr. ต้นทุนขาย (500)	
Cr. สินค้าสำเร็จรูป (1xx) * ต้นงวด *		Cr. ค่าใช้จ่าย....(5xx)	
Cr. ค่าใช้จ่าย....(5xx)			
6.3. โอนปิดบัญชีกำไรขาดทุน – เหมือนของกิจการพาณิชย์กรรม			
6.4. โอนปิดบัญชีเบิกใช้ส่วนตัว – เหมือนของกิจการพาณิชย์กรรม			
6.5. จัดทำงบต้นทุนการผลิต			
วัตถุดิบทางตรงต้นงวด	2,000	วัตถุดิบใช้ไปในการผลิต	51,000
บวก ซื้อวัตถุดิบทางตรง	50,000	ค่าแรงงานทางตรง	5,000
หัก วัตถุดิบทางตรงปลายงวด	<u>1,000</u>	ค่าใช้จ่ายในการผลิต	
วัตถุดิบใช้ไปในการผลิต	51,000	ค่าแรงงานทางอ้อม	500
ค่าแรงงานทางตรง	5,000	ค่าวัตถุดิบทางอ้อม	1,000
ค่าใช้จ่ายในการผลิต		ค่าเสื่อมราคา....	<u>8,000</u>
ค่าแรงงานทางอ้อม	500	รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	<u>9,500</u>
ค่าวัตถุดิบทางอ้อม	1,000	รวมต้นทุนการผลิตนำเข้ามาทำงานระหว่างทำ	65,500
ค่าเสื่อมราคา....	<u>8,000</u>	บวก งานระหว่างทำต้นงวด	500
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	<u>9,500</u>	หัก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>800</u>
รวมต้นทุนการผลิตนำเข้ามาทำงานระหว่างทำ	65,500	ต้นทุนการผลิต	<u>65,200</u>
บวก งานระหว่างทำต้นงวด	500		
หัก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>800</u>		
ต้นทุนการผลิต	<u>65,200</u>		
6.6. ใช้งบกำไรขาดทุน			
ค่าขาย	100,000	ค่าขาย	100,000
หัก ต้นทุนขาย		ต้นทุนขาย	<u>64,700</u>
สินค้าคงเหลือต้นงวด	2,000	กำไรขั้นต้น	35,300
บวก ต้นทุนการผลิตสินค้า	65,200	หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>2,500</u>	ค่าใช้จ่ายในการขาย	800
ต้นทุนขาย	<u>64,700</u>	ค่าเสื่อมราคา	500
กำไรขั้นต้น	35,300	วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	<u>200</u>
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>1,500</u>
ค่าใช้จ่ายในการขาย	800	กำไรจากการดำเนินงาน	<u>33,800</u>
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน	500		
วัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	<u>200</u>		
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>1,500</u>		
กำไรจากการดำเนินงาน	<u>33,800</u>		

ข้อ 1

โรงงานยีนดี
งบดุล
ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2546

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	300,000	เจ้าหนี้การค้า	200,000
ลูกหนี้การค้า	150,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
วัตถุดิบทางตรง	150,000	ทุน	1,340,000
งานระหว่างทำ	200,000		
สินค้าสำเร็จรูป (200 หน่วย)	<u>200,000</u>		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,000,000		
สินทรัพย์ถาวร			
เครื่องจักร	600,000		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>60,000</u>		
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	<u>540,000</u>		
รวมสินทรัพย์	<u>1,540,000</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>1,540,000</u>

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
100	เงินสด	302	กำไรขาดทุน
101	ลูกหนี้การค้า	400	ค่าขาย
102	วัตถุดิบทางตรง	500	ซื้อวัตถุดิบทางตรง
103	งานระหว่างทำ	501	ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม
104	สินค้าสำเร็จรูป	502	ค่าแรงทางตรง
110	อุปกรณ์และเครื่องจักร	503	ค่าแรงทางอ้อม
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์และเครื่องจักร	504	ค่าเช่าโรงงาน
200	เจ้าหนี้การค้า	505	ค่าใช้จ่ายในการบริหารและขาย
300	ทุน	506	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์และเครื่องจักร
301	เบิกใช้ส่วนตัว	507	ต้นทุนการผลิต
		508	ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป

รายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 2547 มีดังนี้

- 1 ซื้อวัตถุดิบทางตรงเป็นเงินเชื่อ 500,000 บาท
- 3 จ่ายเงินสดซื้อวัตถุดิบทางอ้อม 35,000 บาท
- 5 จ่ายค่าเช่าโรงงานเดือนมกราคม 50,000 บาท
- 31 จ่ายเงินสดเป็นค่าแรงทางตรง 200,000 บาท และค่าแรงทางอ้อม 50,000 บาท
จ่ายเงินสดเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารและขาย 25,000 บาท
เดือนมกราคมขายสินค้าจำนวน 850 หน่วยๆ ละ 1,250 บาท เป็นเงินสด
คำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร 10,000 บาทต่อเดือน
ตรวจนับวัตถุดิบทางตรงคงเหลือปลายงวดได้ 100,000 บาท งานระหว่างทำปลายงวดได้ 195,000 บาท
สินค้าสำเร็จรูปปลายงวดได้ 250,000 บาท และสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตเสร็จในเดือนนี้มีมูลค่า 900,000 บาท

ให้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 2547 และจัดทำงบการเงิน

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	300,000	เจ้าหนี้การค้า	200,000
ลูกหนี้การค้า	150,000	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
วัตถุดิบทางตรง	150,000	ทุน	1,340,000
งานระหว่างทำ	200,000		
สินค้าสำเร็จรูป (200 หน่วย)	<u>200,000</u>		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,000,000		
สินทรัพย์ถาวร			
เครื่องจักร	600,000		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>60,000</u>		
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	<u>540,000</u>		
รวมสินทรัพย์	<u>1,540,000</u>	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>1,540,000</u>

เลขที่	ชื่อบัญชี	เลขที่	ชื่อบัญชี
100	เงินสด	301	เบิกใช้ส่วนตัว
101	ลูกหนี้การค้า	302	กำไรขาดทุน
102	วัตถุดิบทางอ้อม	400	ค่าขาย
103	วัตถุดิบทางตรง	500	ต้นทุนขาย
104	งานระหว่างทำ	501	ค่าแรงทางตรง
105	สินค้าสำเร็จรูป	502	ค่าแรงทางอ้อม
110	อุปกรณ์และเครื่องจักร	503	ค่าเช่าโรงงาน
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์และเครื่องจักร	504	ค่าใช้จ่ายในการบริหารและขาย
200	เจ้าหนี้การค้า	505	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์และเครื่องจักร
300	ทุน		

รายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 2547 มีดังนี้

- 1 ซื้อวัตถุดิบทางตรงเป็นเงินเชื่อ 500,000 บาท
- 3 จ่ายเงินสดซื้อวัตถุดิบทางอ้อม 35,000 บาท
- 5 จ่ายค่าเช่าโรงงานเดือนมกราคม 50,000 บาท
- 31 จ่ายเงินสดเป็นค่าแรงทางตรง 200,000 บาท และค่าแรงทางอ้อม 50,000 บาท
จ่ายเงินสดเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารและขาย 25,000 บาท
เบิกวัตถุดิบทางตรงไปใช้ในการผลิตประจำเดือนมกราคมจำนวน 550,000 บาท
เบิกวัตถุดิบทางอ้อมไปใช้ 34,000 บาท
คำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร 10,000 บาทต่อเดือน
ผลิตสินค้าสำเร็จรูปได้ 900 หน่วย ราคาทุนหน่วยละ 1,000 บาท
เดือนมกราคมขายสินค้าจำนวน 850 หน่วยๆ ละ 1,250 บาท เป็นเงินสด โดยมีต้นทุนขายหน่วยละ 1,000 บาท

ให้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 2547 และจัดทำงบการเงิน

3. โรงงานเอ็มเอ็ม มียอดคงเหลือในบัญชีต่างๆ ในวันที่ 30 กันยายน 2547 ดังนี้

เลขที่	ชื่อบัญชี	ยอดคงเหลือ
100	เงินสด	500,000
101	วัตถุดิบทางตรง	200,000
102	งานระหว่างทำ	100,000
103	สินค้าสำเร็จรูป	300,000
110	อุปกรณ์และเครื่องจักร	600,000
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์และเครื่องจักร	60,000
300	ทุน	1,640,000
301	กำไรขาดทุน	
400	ค่าขาย	
500	ซื้อวัตถุดิบทางตรง	
501	ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม	
502	ค่าแรงทางตรง	
503	ค่าแรงทางอ้อม	
504	ค่าเช่าโรงงาน	
505	ค่าใช้จ่ายในการบริหารและขาย	
506	ค่าสาธารณูปโภค	
507	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์และเครื่องจักร	
508	ต้นทุนการผลิต	
509	ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป	

รายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม 2547 มีดังนี้

- 2 จ่ายค่าเช่าโรงงาน 10,000 บาท
 - 5 จ่ายเงินสดซื้อวัตถุดิบทางตรง 500,000 บาท
 - 10 จ่ายค่าแรงทางตรง 100,000 บาท
 - 15 ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม 50,000 บาท
 - 20 จ่ายค่าแรงงานทางอ้อม 10,000 บาท
 - 25 จ่ายค่าสาธารณูปโภค 8,000 บาท
 - 30 ขายสินค้าได้ 960,000 บาท และจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 114,000 บาท
 - 31 ปรับปรุงรายการค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร 5,000 บาทต่อเดือน
- ตรวจนับวัตถุดิบทางตรงคงเหลือปลายงวดได้ 100,000 บาท งานระหว่างทำปลายงวดได้ 133,000 บาท สินค้าสำเร็จรูปปลายงวดได้ 250,000 บาท และสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตเสร็จในเดือนนี้มีมูลค่า 750,000 บาท

ให้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 2547 และจัดทำงบการเงิน (แบบสิ้นงวด)

4. โรงงานสมบูรณ์มียอดคงเหลือในบัญชีต่างๆ ในวันที่ 30 มิถุนายน 2547 ดังนี้

เลขที่	ชื่อบัญชี	ยอดคงเหลือ
100	เงินสด	500,000
101	วัตถุดิบทางอ้อม	1,000
102	วัตถุดิบทางตรง	200,000
103	งานระหว่างทำ	100,000
104	สินค้าสำเร็จรูป	300,000
110	อุปกรณ์และเครื่องจักร	600,000
110.1	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์และเครื่องจักร	60,000
300	ทุน	1,641,000
301	กำไรขาดทุน	
400	ค่าขาย	
500	ต้นทุนขาย	
501	ค่าแรงทางตรง	
502	ค่าแรงทางอ้อม	
503	ค่าเช่าโรงงาน	
504	ค่าสาธารณูปโภค	
505	ค่าใช้จ่ายในการบริหารและขาย	
506	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์และเครื่องจักร	

รายการค้าเดือนกรกฎาคม 2547 มีดังนี้

- 5 จ่ายเงินสดซื้อวัตถุดิบทางตรง 500,000 บาท
- 10 จ่ายค่าแรงทางตรง 100,000 บาท
- 15 ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม 50,000 บาท
 จ่ายค่าแรงงานทางอ้อม 10,000 บาท
- 20 จ่ายค่าเช่าโรงงาน 10,000 บาท
- 25 จ่ายค่าสาธารณูปโภค 8,000 บาท
- 31 ปรับปรุงรายการค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร 5,000 บาทต่อเดือน
 เบิกวัตถุดิบทางตรงไปใช้ในการผลิต 600,000 บาท วัตถุดิบทางอ้อม 50,000 บาท และผลิต
 สินค้าสำเร็จรูปเสร็จแล้ว 750,000 หน่วย ต้นทุนหน่วยละ 100 บาท
 ขายสินค้าได้ 960,000 บาท มีต้นทุนขาย 800,000 บาท
 และจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 114,000 บาท

ให้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 2547 และจัดทำงบการเงิน (แบบต่อเนื่อง)